

ΑΠΟΨΕΙΣ

ΤΟ ΗΡΩΟ ΜΑΣ

Περιμένουμε να περάσει η κακοκαιρία του χειμώνα για ν' αρχίσουν οι εργασίες διαμόρφωσης του εξωτερικού χώρου του Ηρώου της Ζαγορίσιας Γυναίκας του '40 που θα προχωρούν ανάλογα με τις ενισχύσεις που θα πάρουμε.

Παράλληλα θ' αρχίσουν και οι εργασίες στο εσωτερικό του Μουσείου για να τοποθετηθούν τα αντικείμενα που συμβολίζουν την προσφορά της Ζαγορίσιας Γυναίκας στην ιστορία της ιδιαίτερης πατρίδας μας.

Η εξεύρεση των αντικειμένων απαιτεί σοβαρή προσπάθεια γιατί πρέπει νάναι όσο το δυνατόν αντιπροσωπευτι-

τους να παρακολουθήσουν τις περισσότερες.

Ακόμα η έκδοση ενιαίου προγράμματος θα βοηθούσε στον προγραμματισμό των διακοπών των συμπατριωτών μας.

Χάθηκε πολύτιμος χρόνος, ως εκμεταλλευτούμε όσος απέμεινε. Οι φορείς που τόση δραστηριότητα έδειξαν ως έλθουν σε επαφή.

Το έντυπό μας θα είναι πάντα στο πλευρό τους.

Ο ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΝΕΓΑΔΩΝ

Ο Νομάρχης Ιωαννίνων κ. Β. Μπρακατσούλας σε επιστολή του, αναφέρει ότι στο πρόγραμμα 1985 του Νομού περιλήφθηκαν έργα, συντήρησης παραδοσιακών κτιρίων και Ιερών Ναών ύψους, δαπάνης 16.100.000 δρχ.

Για το Ζαγόρι και συγκεκριμένα τον τρισυπόστατο Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Νεγάδων η δαπάνη επισκευής του διαβιβάστηκε στην 8η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων για γνωμάτευση.

Τόσα χρόνια και ακόμα να πάρει σειρά για γνωμάτευση, ένα από τα αξιολογότερα πολιτιστικά μνημεία του χώρου μας.

Ποιός όμως να ενδιαφερθεί για τη χρηματοδότηση από το Νομαρχιακό Συμβούλιο, ό-

κιά. Γι' αυτό παρακαλούμε κάθε Ζαγορίσιο και ιδιαίτερα τις γυναίκες της περιοχής μας να προσφέρουν κάποιο αντικείμενο από το νοικοκυριό της μάνας ή της πεθεράς τους. Οτιδήποτε νάναι, οσοδήποτε παλιό, αρκεί να θυμίζει το Ζαγορίσιο νοικοκυριό, της ζαγορίσια οικογενειακή ζωή (ρουχισμό, οικιακά σκύη, αγροτικά εργαλεία και ό,τι άλλο που εξυπηρετούσε, κατά το παρελθόν, τη ζωή τους).

Η Εταιρεία μας είναι ακόμη διατεθειμένη να καταβάλει και κάποιο χρηματικό ποσό για το αντικείμενο εάν ζητηθεί.

Παρακαλούμε απευθυνθείτε στα μέλη του Δ.Σ. της Εταιρείας ή την εφημερίδα μας.

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ταν ηδραστηριότητά του βρίσκεται έξω από το Ζαγόρι, γιατί δεν μετέχει σ' αυτό κανένας Ζαγορίσιος;

ΚΑΜΩΜΑΤΑ

Το Μονοδένδρι θα το απασχολούν διαφορετικά προβλήματα από τα γύρω χωριά και πρέπει να είναι πολυπλοκότερα. Διαφορετικά δεν εξηγείται η αγεφύρωτη διάσταση απόψεων μεταξύ της Κοινοτικής Αρχής και του Πολιτιστικού Συλλόγου με αποτέλεσμα κοινοτικά έργα να μην προχωρούν. Η διάσταση είναι τόσο βαθιά ώστε ούτε το πανηγύρι δεν πραγματοποιείται. Ένα Ζαγορίσιο πανηγύρι από τα γραφικότερα της περιοχής.

Δεν μας ενδιαφέρουν οι λεπτομέρειες όπως δεν ενδιαφέρουν και τους αναγνώστες μας. Όμως μας παραπονέθηκαν Μονοδενδρίτες για την αδικαιολόγητη διαμάχη και τα αρνητικά της αποτελέσματα. Μας παρακαλούν δε να συμβάλουμε στην εξεύρεση λύσης. Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να ευχισθούμε να βρεθεί λύση το ταχύτερο (αν δεν έχει βρεθεί) και σε αρνητική περίπτωση ως βρεθούν οι άνθρωποι που θα τους φέρουν σε επαφή ώστε οι συγχωριανοί τους να χαρούν μαζί με τα έργα και το πανηγύρι τους.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ, ΤΟ «ΖΑΓΟΡΙ»

Τέλη Γενάρη, αρχές Φλεβάρη 1985 προβλήθηκε από την τηλεόραση της ΕΡΤ, σε πέντε συνέχειες, ένα ντοκυμανταίρ του σκηνοθέτη, κ. Πάνου Αγγελόπουλου, με κείμενα του ίδιου και κάποιας κυρίας, δεν θυμάμαι τ' όνομά της.

Δεν κρίνω την ποιότητα της ταινίας, διαμαρτύρομαι όμως γιατί ενώ χρησιμοποιήθηκαν για τη σύνθεση των κειμένων αποσπάσματα από το βιβλίο μου «Ζαγόρι, δοκίμιο ανθρωπογεωγραφίας, Ιωάννινα 1982», καμιά αναφορά δεν έγινε σ' αυτό.

Νομίζω πως ο τρόπος εργασίας και σύνθεσης κειμένων, που χρησιμοποιήθηκαν για την ταινία, χωρίς μνεία των πηγών, δεν αντιβαίνει μόνο σε ηθικές αρχές, αλλ' αποτελεί και παράβαση του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Εκτός αν οι σκηνοθέτες έχουν τη γνώμη πως οι πνευματικοί άνθρωποι ανήκουν σε δημιουργούς β' κατηγορίας, που μπορούν να δέχονται αδιαμαρτύρητα τη, χωρίς άδεια, χρησιμοποίηση των κειμένων τους.

Σημειώνω ακόμα πως δυο επιστολές - διαμαρτυρίες, σχετικές με τα παραπάνω που έστειλα σε εφημερίδες των Αθηνών, δεν δημοσιεύτηκαν... Τα συμπεράσματα δεν είναι δύσκολο να εξαχθούν.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΤΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΑΣ

Είναι δυνατόν να εξαγγέλεται πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης περιοχής όπως το Ζαγόρι όταν το οδικό της δίκτυο σε ορισμένα τμήματά του δεν έχει ακόμη σκυροστρωθεί, όταν μάλιστα, σε πέντε σημεία του δεν έχει γίνει η διάνοιξη του;

Για χρόνια το Ανατολικό Ζαγόρι δεν είχε σύνδεση με το Κεντρικό, γιατί η Νομαρχία δεν διέθετε δαπάνη να γίνει η διάνοιξη 500 μέτρων στην περιοχή Δολιανής με αποτέλεσμα οι οδηγοί να υποχρεώνονται σε διαδρομή 120 χιλιομέτρων! Απίστευτο αλλ' αληθινό. Το ίδιο συμβαίνει και με τα παρακάτω πέντε σημεία που

• ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ 2η ΣΕΛ.

Με προεδρικό Διάταγμα ο φίλος και συνεργάτης μας κ. Στάθης Δ. Λαμπρίδης, από τα Πάνω - Σουδενά, διορίστηκε μέλος του Πολυμελούς Συμβουλίου στο Ριζάριο Ίδρυμα. Τον συγχαίρουμε και του ευχόμεθα επιτυχία στο έργο που αναλαμβάνει.

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΑ

Σ' απάντηση σχολίου μας που είχαμε τονίσει την αδικαιολόγητη καθυστέρηση επέκτασης του τηλεφωνικού δικτύου στο Ζαγόρι, ο ΟΤΕ με επιστολή του —που δημοσιεύεται σε άλλη σελίδα— υποσχεται τη χορήγηση ιδιωτικών τηλεφώνων σε κατοίκους του Δυτικού Ζαγορίου (Αγίου Μηνάς, Αρίστη, Παπίγκου) και του Ανατολικού (Γρεβενήτι, Ελατοχώρι, Βοβούσα) κατά τη διετία 1985—86.

Ευχόμεθα να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των κατοίκων των παραπάνω κοινοτήτων, διευρυνόμεθα όμως γιατί δεν συμπεριλήφθηκε στο δίκτυο Γρεβενήτι και το Τρίστονε που απέχει μερικές εκατοντάδες μέτρα;

Επιβάλεται ταυτόχρονα να επισημάνουμε το λαθεμένο προγραμματισμό της Διοίκησης του Ο.Τ.Ε. όταν χωριά μας —Άνω - Κάτω Πεδινά, Μονοδένδρι κ.ά.— που έχουν δυνατότητα άμεσης οικονομικής και τουριστικής ανάπτυξης να εξακολουθούν, οι εργαζόμενοι σ' αυτά να στερούνται τηλεφώνων. Πώς είναι δυνατόν π.χ. να λειτουργήσει η ξενοδοχειακή Μονάδα στο Τσεπέλοβο όταν στερείται τηλεφωνικής επικοινωνίας;

ΖΑΓΟΡΙΑΚΑ 85

Θεωρούμε ότι υποβαθμίζονται οι εκδηλώσεις στο Ζαγόρι όταν δεν παρουσιάζονται κάτω από ενιαία εμφάνιση.

Η πρότασή μας να παρουσιαστούν όλες οι εκδηλώσεις στο Ζαγόρι με τον τίτλο ΖΑΓΟΡΙΑΚΑ '85 πιστεύουμε ότι θα έδινε την πραγματική αξία της πολιτιστικής μας στάθμης και επί πλέον θα είχε την ωφέλημότητα να μην συμπιέσουν δυο αξιόλογες εκδηλώσεις όπως συνέβει πέρσι. Θα δίνονταν η δυνατότητα στους Ζαγορίσιους και τους φίλους

ΣΥΛΛΥΗΤΗΡΙΑ

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ευάγγελος και Βικτωρία Πρίτσου

Αλεξάνδρα Ζωίδου

το ΖΑΓΟΡΙ μας

Ασχολείται με την αγορά και πώληση πινάκων Ζωγραφικής. Επίσης διαθέτει ποικιλία σε κορνίζες κάθε τύπου.

Σα συμπαιρνώτες ας τον υποστηρίξουμε στα πρώτα του επαγγελματικά βήματα.

Όλα τα παιδιά ξεκίνησαμε με τα πόδια για να επισκεφθούμε την ιστορική Μονή της Αγίας Παρασκευής. Σαν μια χρηματιστή κηλίδα μέσα στο γκριζό χρώμα των σπιτιών και το σκούρο πράσινο των δένδρων φάνταζε από τα ψηλά η ομάδα μας.

ΧΡΗΣΤΟΣ Π. ΓΟΓΟΛΟΣ

ΥΔΡΕΥΣΗ ΔΥΚΤΙΟΥ
ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Ο Προϊστάμενος ΤΥΔΚ
Ι. ΤΣΙΠΗΡΑΣ

νε με πάνδημο τρόπο. Τη χήρα γυναίκα του κ. Βασιλική και τα λαμπρά παιδιά του συλλυπούμεθα θερμότατα.

Κ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ — ΑΧΙΛ. ΛΕΝΗΣ

ΕΙΣΦΟΡΕΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Παταράκης Δρακ. Εμμανουήλ
Πετράκης Χ. Βύρων
Τσουμάνης Δ. Νικόλαος

500 δραχμές

Αναγνωστόπουλος Νικόλαος
Αποστολίδης Αναστ. Βασίλειος
Βασδέκης Ανδ. Εμμανουήλ
Βασιλειάδου Φοίβη
Βακάρος Γ. Ιωάννης
Βακάρος Δ. Κων(νος)
Βλάχος Λ. Γεώργιος

Βρυζάλης Χριστόδουλος
Δημητριάδης Αριστείδης
Δάρας Νικόλαος
Δούβλης Δημ. Χριστόδουλος
Ζαφείρης Κων. Παναγιώτης
Καπετανίος Γ. Δημήτριος
Καπτριτίσιου Αντιγόνη
Καραϊσκος Δημήτριος

Κατσαρός Στ. Σωκράτης
Κατσικιώτης Ε. Γεώργιος
Κοντούρης Γ. Ιωάννης
Μπούτικου Ουρανία
Νάνος Αλέξανδρος
Νότης Γ. Δημοσθένης
Πάσχος Γ. Κωνσταντός
Ράπτη Χριστ. Σοφία
Ράπτη Στ. Σεβαστή
Σακελλαρίου Μ. Τάκης

Σάρρου Γ. Ειρέπη
 Ισιούτης Π. Αριστοτέλης
 Ξκουτέρης Απόστολος
 Ξεφανίδης Στέφανος
 Ξαδήμας Ιωάννης
 Ξώμος Δημήτριος
 Ότσας Δημήτριος
 Ψουμάνη Κ. Ειρήνη
 Ψουμάνης Δ. Γεώργιος
 Ξαρσισάδης Κων. Δημήτριος
 Χαρίτος Ν. Γεώργιος

Ανθολογία
Λαογραφικών Συγγραμμάτων

ΠΩΣ ΗΜΕΡΕΨΑΝ ΟΙ ΑΓΙΟΙ

(Ἀπόσπασμα αὐτοβιογραφίας)

Τοῦ Ἰωάννου Ν. Νικολαΐδου

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ

ἡ πηλὴ εἶχεν ὀρεῖ νερό, ριζώσ

πανε την άρση της να ξαναβρίσκει την παρθενική λειτουργία της
με τις πιο άγριοι και ακατάχρηστες κατ'εξουσία μικρά κοινότητες.
Ποτέ που το φθινόπωρο θάρανα τον προσληφθέντα από το μαυριδερό
στον τους, έτοιμες να ξεσκίσουν τους άρπαγες με τ' αγκάθια
το βλά θερά, που να τα θυμίσαν αύρα και να τα ως ένα ένα ι
θα... του...

Ὅσα θὰ ἦσαν ἁμαρτία, ἂν δὲν ὑπῆρχαν οἱ ἄνθρωποι. Αὐτοὶ ὅμως
ἐν τῇ πράξει τους τὴν ἀγκώλητα τοῦ σπιρίου, κατὰστρεφσαν τὴν
τοιαύτην. Τὸ μαρτυροῦσαν οἱ πλῆγες ποὺ ἔχουσιν ἀνοχίτες στὸ
πνεῦμα καὶ στὸ χερμόνα, θύαν τὰ δέντρα ἔμεναν γυμνά, καὶ
τὰ φρούτα ἐργαλίστα τῶν ἀνθρώπων ποὺ εἶχαν κάνει. Ἰὸ κακὸ. Ἐργά-
στην οὖν καὶ σκέπαζε τὴν ἀσχήμιν, ὅχι ὅμως γιὰ κείνον ποὺ ξέ-
νην τὰ μάτια δὲν ἐβλεποῦσαν.

[illegible]

“Ομως, άλλα αποφασίστε ο παππός.” Όταν μπήκανε στο δωμάτιο
παιδί στην κλίνη να δροσιστεί, ύστερα από την διανοήματα άφρυστον
αποφασιστον το πρόσκαιρο του, κατέλαβαν. Είχε την έκφραση άνθρωπου
αποφασιστον, άφρυστον άχι από τη συρροή εύτυχισμένων γεγονότων, άλλ
αποφασιστον άχι την απάλλησάχρη από μεγάλον κίνδυνον. Τό πρόδωλμά
ήταν και τώρα στεκόταν άπέναντί μου άποφασισμένος να έφαι
το σήμα του έπαισματος για να σώσει τους άγιους των δεκατριών
ήτοι από τήν

— «Δὲν θὰ πᾶς σχολεῖο σήμερα», εἶπε, «τὰ μαθήματα μποροῦν νὰ γίνωνται καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ». Σταματῆσε.

[illegible]

«Κάθ' ἡμέραν ἔδω ὅπλα μου», εἶπε ὁ παππούς, «κι ἄκουσε τι θὰ κάνουμε σήμερα. Θὰ λειτουργήσουμε στὴν ἅγια Νικηταία, πρόσφορο ἔχει· ἔτσι, ἡ μητέρα σου, θὰ τιμήσουμε ἅλους τοὺς ἄγιους τῶν δεκατριῶν ἡμερῶν τοὺς κόπων. Γίνονται νὰ παραίσε χρόνος καὶ νὰ τὴν ἔχει καλὴ ἀνάσθησις τῇ γιορτῇ τοῦ; Δὲν μποροῦν στὴ λειτουργία, χωρὶς ἓνα κερί, σὴ μνήμη τοῦ, ἓνα κερί, στὴν ἀγιοσύνη τοῦ, ἓνα ὕμνο εὐχαριστίας γιὰ τὴν προστασία ποὺ μᾶς χαρίζουν; Μπορεῖ ἔτσι, χωρὶς καμιά συνέπεια, νὰ τοὺς εὐχαρίσουμε ἅλους; τι ἀποκριστὴ θὰ δώσουμε ὅταν κάποτε θρῆσκοντες ἔμειε ἔχοντας τόσο δικαίωμα, μᾶς ἔδωκε μυαλό ὁ Θεός νὰ σκεφτομᾶστε; οἱ ἄγιοι μᾶς κοιτάζουν ἀπὸ φιλά, μᾶς παρακαλοῦν, τι θὰ κάνουμε, πῶς θὰ φερθῶμεν, ἐγὼ φοβάμαι, νὰ τοὺς ἀποκριθῶν. Ὁ, λέτε, γίνουμε γιὰ ὅλους σήμερα, ἀπὸ τὸ πρωὶ ὥς τὸ βράδυ, ὅτι χρειάζεται ἐκκλησιολογία. Πῶς εἰτε ὁ δυν, δὲν θέλουμε ἄλλους, φτάνουμε».

Δὲν τὰ εἶπε ἔτσι ἀκριβῶς ὁ παππός, ἀλλὰ γλῶσσα χρησιμοποίησε γιὰ νὰ μπορέσει τὸ παιδικὸ μυαλὸ νὰ καταλάβει τι ἠθέλε, ὁμοίως τὸ νὰ τὰ τοὺς αὐτὸ ἦταν. "Ὅταν τελειώσει ἡμεῖς σίγουρος πῶς γιὰ κείνη μέρα εἶχε χάσει τὸ μικρὸ μου παράδεισο, ἄλλος δρόμος ἀνοίχτηκε γιὰ τοὺς δύο μας, γεμάτος ἐμπόδια· δὲν ἦταν εὐχάλο νὰ πλησιάσεις βιαστικὰ τοὺς ἀγίους, νὰ ἱστορήσεις τὰ πάθη καὶ τὴν ἀσκήσινά τους, νὰ τοὺς περφεῖς, ἀφοῦ οἱ ἀνθρώποι, καὶ μάλιστα ἐκεῖνοι ποὺ εἶχαν καθήκον τὴν τιμὴν τῶν περσιφοροῦσάν.

«Θ' ἀποχέριμε τὸν ἄη - Νικόλα», εἶπε τέλος ὁ παππούς, «δὲ: το
Ταξιδάρχεις, πρέπει νὰ θάσαστατοῦμε περισσότερο γιὰ τὴν ἀσθεῖα μ
Ὁ ἄη - Νικόλας ἦταν ἡ ἀρχαιότερη ἐκκλησία τοῦ Πάνου μαχαλά
χωριστὸ, οἱ Ταξιδάρχεις νεότερη. Τὴν εποχὴ ἔδειχνε, ὅπως καλ
θροναίον σ' ἐγκατάλειψε. Γιὰ νὰ γίνει λειτουργία ἐπρεπε ν' ἄρσι
να φύγει ἡ μοῦστα, να καθαρίσεται ἀπὸ τίς σπάνες, ν' ἀλεφτούρ με λ
οἱ εἰκόνας, ν' ἀνάψουν τὰ καντήλια, νὰ πλοῦν τὰ κερά καὶ οἱ λαμπ
νὰ μυρτίει: ἀλλά, νὰ λαμπύουν πάλλει τὰ πρόσωπα τῶν ἁγίων, να γιά

την παρουσία των ανθρώπων. Είχε ωραίες εικόνες ο

μεγάλες του τέμπλου ήταν ρούσικες, διαρέα κάποιου άμογενή, μερικώς από τις φορητές όπως τις λένε, έβριζαν περιουσία διδάσκηληρη, το μωρίστη και οι άγιοςθούτες, μπήκαν ένα θράδι στην εκκλησία και τη ρήμαξαν, την όρφάνισαν. Έτσι τα μόνα που έμειναν να έχουν άξια, οι κατὰ βίη τα λεηλατούσαν, δεν μπορούσαν, είναι οι τοιχογραφίες του Καθολικού, έργο σπουδαίου ζωγράφου, δεν έμεινε γωνιά άζωγράφουστη. Τέσσερις τοίχοι, υποστηρίμενοι με μεγάλες ενάτητες, σκληρές από τη Βάβυλ, ή με προσωπογραφίες άγιων, γνωστών και άγνωστων, μεγάλων και άσχημων, όχι είναι έκει άποτυπωμένο άποτελει ένα πολύτιμο κεφάλαιο τέχνης που κινδυνεύει: να καταισταφεί από την ύγρασία και τη φθορά, αν δεν προστατευτεί.

Ἡ ἐκκλησία ἀνέφερε ἐπίσημα δύο φορές τὸ χρόνο: στὴ γιορτὴ τοῦ ἁγ. Νικολά, στὶς 6 Δεκεμβρίου, καὶ στοὺς πρώτους Χαιρετισμούς τῆς μεγάλης Σαρακοστής. Γέμισε κόσμο τότε, ζωντάνευε, ἔλαμπε ἀπὸ πάσχα, ἐξαντρίζε τὸν παλιὸ καλὸ καιρὸ. Χαυρώσαντες πάντα ἔσαν ἔρχονταν οἱ μέρες αὐτές, γιὰ τὸν ὄμιλόν μου, πάλι κολλᾶ σὲ κἀκεῖ ποὺ τόσο πολὺ μὲ συγκινοῦσε. Ἦταν μιὰ μεγάλη φορητὴ εἰκόνα τοποθετημένη στὸ ἀριστερὸ κλεῖτος τοῦ Καθολικοῦ, πολὺ κοντὰ στὴ μικρὴ εἴσοδο τοῦ ἱεροῦ. Στὴ μέση ἦταν ζωγραφισμένος ὁ ἁγ. Νικολάς, μὲ τὴ γνωστὴ μορφὴ του, καὶ γύρω του μικρὲς ἀπεικονίσεις, ὅπως ἔφταναν τὲς δεκαπέντε, μὲ σκαρὲς ἀπὸ τὰ θαύματά του. Ἔδεναν ὅλες αὐτές οἱ μικρὲς ζωγραφιές μὲ τὴ μεγάλῃ μορφῇ τοῦ ἁγίου, καὶ ἦσαν σὰ νὰ δριμυλοῦσαν μυστοστά σὲ ἀνοικτὸ διπλὸ καὶ παρακολουθοῦσες μ' ἐκπαισι τὴ σειρά τῶν θαυμάτων, γινώσκουν ἕνα μὲ πεινρὺς ποὺ κινδύνευαν καὶ πάλευαν νὰ σωθῶν ἢ ἀγωνία τοῦ ἁγίου ὅταν θὰ τοὺς πρόφταναν γινόμενα καὶ δικαί του ἀγωνία, πεινρὸς μαζί, τοῦ ἀπὸ θάλασσα σὲ θάλασσα, ἔπρεπε νὰ μερέψει τὸ θεοῦ, γὰ γαλλήνφουντὸν τὰ καύματα, νὰ πιάσουν στερὰ οἱ ναυαγοί. Ὅταν δὲ εἶχαν δουλεῖα στὸ ἱερὸ γὰ νὰ βοηθῶν τὸν παπὸν, καθέμου, κάτω ἀπὸ τὴν εἰκόνα, δὲν χάρταναι νὰ τὴ βλέπω καὶ νὰ τὴ μελετῶ, εἶχαν συνοχὴ μεταξὺ τους οἱ κακοτάσεις, ἀκόμα καὶ οἱ τίλοι τοὺς ὑπεβάλλαν. «Ὁ ἅγιος ἐμφανίζεται κατ' ὄναρ εἰς τὸν πλοίαρχον», «ὁ ἅγιος τ' ἐθασσεῖ: τὰ καύματα», «ὁ ἅγιος σώζει τοὺς ναυαγοὺς», ὁ ἅγιος παντοῦ, ὁ καλὸς συνάτος ἅγιος νὰ μὴ σταματᾷ: νύχτα μέρα νὰ «ἐμβαίνει» σὰν σπῖτα τὸν ὅπιστον χριστιάνων καὶ νὰ παρηγορεῖ τοὺς ἀνθρώπους, στὴ στερὰ καὶ στὴ θάλασσα, προπαντὸς εἰκεῖ ὅπου ἡ μαχία τὸν καμῖταιν σάρωνε τὰ κακασκευῖσμαι τὸν ἀνθρώπων καὶ μόνο ἡ πίστις καὶ ἡ ἐπιτήρηση τοῦ ἀνθρώπου τὸν ἔφεραν τὴ σωτηρία. Στὸ μισοκάταδο ποὺ δημιουργοῦσε τὸ φῶς τῆς κακότητος, καὶ στὶς σκιὲς ποὺ περνούσαν καθὼς αὐτὸ ἔπαιζε, ἡ παιδικὴ φαντασία ζοῦσε σ' ὅλη τῆς τὴν ἐκτασι τὲς συγμῆς ποὺ ἀποκαλύπταν οἱ εἰκόνας. Κι ὅταν ἦταν ἀνάγκη νὰ φύγω ἀπ' εἰκεῖ, νόμιζα πὼς ἔχανα τὴν προστατευτικὴ δύναμι τοῦ ἁγίου, ἐκινῶ ἀνσφαλῆεια, σὰ νὰ δριμυλοῦν ριγμένος σὲ φορτωτικασμένη θάλασσα, τέτοια ἦταν ἡ ὑποβολὴ τῆς εἰκόνας.

“Ο παππούς είχε ειδοποιήσει από νωρίς δυο πρεϊς οικονομίες που έμεναν κοντά στην εκκλησία να την καθαρίσουν και ν’ ανάψουν τα καντήλια. Έτσι όταν φτάσαμε όλα ήταν έτοιμα. Τώρα άρχισε το δικό μας στάδιο του αγώνα, θα κρατούσε ώρες παράκλησης, έπρεπε να διαβάσουν όλες οι ακολουθίες των αγίων που ή μνήμη τους γιορταζόταν στις μέρες που κάθονταν και να πηλεχτούν με τη λειτουργία.

Δὲν ἦσαν ἀργύρι καὶ οἱ ἄνθρωποι εἶχαν ἔργονα γιὰ τὴς δουλειῆς τοὺς. Περνοῦσαν ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἔβλεπαν τὴν πόρτα ἀνοιχτή, τὰ φῶτα τὸν κεριόν, κάποιος κάνει λειπουρίαν, σκέφτονταν, ἔβλεπαν τὸ σταυρὸ τοὺς καὶ προχωροῦσαν. Ποὺ δὲν φανταστοῦν πῶς ἔνας σεβαστὸς λευτερὴ μὲ κάτασπρα γένια καὶ ἓνα παιδί πούχε μεγαλῶσει· πρὶν τὴν ὥρα του, ἀγωνίζονταν, σ' ἔνοημα ὅλης τῆς ὀρθοδοξίας, νὰ συμπυκνώσουν τὰ οὐράνια μὲ τὰ ἐπίγεια, νὰ μαυλαίσουν τὸ πείσμα τῶν ἀετιομένην ἄγων, νὰ τοὺς κάνουν νὰ πληγάζουν πάλι τοὺς ἀνθρώπους, ἐνωθες καὶ ὅλας μολὶς ἔμπαινες στὴν ἐκκλησίαν πόσο θαριχὰ ἦσαν ἡ ἀπὸστασία ἀπὸ τὸ θυμὸ τοὺς· κάποιος ἀπ' αὐτοὺς ἦσαν ζωγραφισμένοι στοὺς τοίχους καὶ ἄν τοὺς κοίταξες τρώμενος, τὰ μάτια τοὺς ἐσχίζαν σὰ μαχαίρια τὴν καρδίαν, ἀκέραια καὶ ὁ ἄγιος Ἀλέξιος, ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, εἶχε γένει ἄλλος ἄγιος, δὲν εἰδειχνε πιά ἀγνότητά καὶ καλὸσῶν.

Τὰ διαβάσματα ἄρχισαν γύρω στὶς ἐννέα. Ἀπὸ τὸ δεξιὸ μέρος τοῦ ψάλλη ὁ παππούς, ἀπὸ τὸ ἄριστερόν ἐγώ, τροπάρι· στὸ τροπάρι καὶ συναξάρι στὸ συναξάρι—ἐπρεπε γὰρ διαδαστοῦν ὅλοι οἱ θῖαι τῶν ἀγιων, ἔλεγε

ὁ παπούς, όπως είναι γραμμένοι στὰ διόδια—, ἀρχίζανε ἀπὸ τὴν ἐπιβίωση καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν, εἶχε περάσει τὸ μεσημέρι καὶ μὲν ἐπὶ κατωρθώσαμε νὰ μερεφύουμε. Ὁ ἀγώνας ἦμιν, ἔτσι, πρᾶσιζε σὲ πᾶσι καὶ ὁ παπούς, σὰ νὰ θελε ν' αὐτοκαταγορηθεῖ γιὰ νὰ ἐλαφρώσει τὴν ψυχὴ του στο χωρὶς, πρῶτοντι καὶ ὅλον θάρος σ' ἐκεῖνον ποὺ εἶχανε περάσει. Εἶχε φέρε: μοῖς ἵ ἐνα χοντρὸ βιβλίο ἀπὸ τὸ σπίτι, μὲ ὅλους τοὺς τοὺς εἶχαν τὰ Μηναῖα, ἔπρεπε, ἔλεγε, νὰ διαδοῦνται καὶ αὐτοὶ ἐκείνην σωτηρίαν δὲν ὑπῆρχε, ἀρκεῖ μᾶς εἶχαν ὁδηγήσει «οἱ μπαλάνδες οἱ καλλυμένον». Φτάσαμε στ' ἀπογευματινὸ νηυστασί, λειτουργία θὰ γινόταν, πόδια στὸ μεταξὺ εἶχαν ξυλιάσει ἀπὸ τὴν ὀρθοστασία καὶ τὸ κρύον. Τῆς ἦσαν ἀνάμνη, καὶ ἂν ἔξω ὁ καιρὸς εἶχε καλοσυνέφει, μέσα στὴν ἐκείνη σκά, τὴν ὑγρὴ καὶ χερὶς ἦλιν, τὸ κρῦν τρυποῦσε τὰ κόκαλα, τὰ πόδια καὶ οἱ ἀντηγῆδες δὲν εἶχαν τὴ δύναμιν νὰ τὸ μετριάσουν. Ἡ λειτουργία ἀρχισε ἀργὰ τ' ἀπόγευμα καὶ ἀπαντοχὴ μου τώρα ἦσαν τὸ ἀντιδωρὸν, παπούς, συνηθισμένον στὴ νηστεία, δὲν εἶδεν σημασία, ἔμελλε ἔμελλε πείνα εἶχε ρουφήξει τὰ σωθικά. Τὸ κατὰλαβε καὶ μούδιον δια τὸ σφοδρὸν, κομμιμένο σὲ ἀντιδωρὸν, ἔδωκε σ' ἐνα πατηράκι καὶ λέγο κατὰ τὸ «ὄνάνη», «φάε», μοῦ εἶπε, «νὰ στηλωθεῖς, ἔχουμε πᾶσι ἀνάμνη».

“Ἐλεγε τὴν ἀλήθειαν. Οἱ δὲ τοὺς ἁγίους δὲν ἔλεγαν νὰ περὶ
Διὰβάξαι ἔσαν ὁ παπποῦς, ἔσαν ἐγὼ, ἀλλὰ κάθε μέρι, ἀπὸ τῆς ἀκαρ-
που καταργήθησαν, γιόρταζαν πολλοὶ, καὶ γιὰ τοὺς ἔγραφαν τὰ
βιβλία, τὸ Μηναῖο καὶ τ’ ἄλλο με τῆς ἀτέλειωτες πελίδες. Μάρτυ-
ριοὶ καὶ νέοι, ἀνδρες καὶ γυναῖκες ἀπ’ Ἀνατολῆς καὶ Δύσης, Πατρι-
καὶ Πάπες πού ἀγαύσαν, ὅσοι, ἀναχωρήσας, ὁμιλοῦντες, ἀρχόν-
τα, ἀστυνόμοι, ἐπισκόποι, πρεσβύτεροι, δικάριοι, ἔλες οἱ ἀποχρώσεις τῆς
γιοσύνης, ἀντιπροσωπεύονταν καὶ κάλυπταν τὸ χρόνο πού θυσάζαν
νὰ συγχρονιστοῦμε μετὰ τὴν ἐπιστήμη καὶ ἔπρεπε ὁ κάθε ἄγιος νὰ ἡ-
νευθεῖ κατὰ πῶς τοῦ ἔβριζε. Ἡ κοῦραση εἶχε φτάσει στὸ ἀπορροφη-
τομὸς ἤμουν νὰ πέσω κάτω, ἔτσι νόμισα πῶς δὲν θὰ κατακαύωμαι
καὶ πολλοὶ οἱ ἅγιοι ἂν δὲ διὰβάξαι ἔλα τὰ γράμματα ἀπὸ τὸ συναξάρι
“Ὅμως ὁ παπποῦς, ἔδωκε κέρβερος, καιροφυλακτοῦσε. Καθόταν πάλι
δεξιά στασίδι, ὅταν τελειώσεις ἡ λειτουργία, μετὰ τὸ κεφάλι ἀκαρπύ-
στὸ χέρι, τὰ μάτια κλειστά, κοιμῶταν θάλεγες, ἔσθαιμένος καθότι
ἀπὸ τὴν κοῦραση, παρόλα αὐτὰ ἀγρυπνοῦσε. “Ὅλες του οἱ ἀδελ-
φίσκονταν σ’ ἐγρηγύρωση, ὁμιλοῦνταν ἀμέσως τῇ ζαβολιά, περὶ τῆς
νὰ ἀγρυπνέμενος καὶ ἔδωκε τῆς φωνῆς: “Λιγοφύχισες; Δὲν φτάνουν τὰ
νιοὶ, θὰ παίζουμε τώρα καὶ μετὰ οἱ μικροὶ μετὰ τὴν ἀγρυπνοῦσι; Σὺ
πεῖ τὰς φωνῆς, Κίχτε λέξαι ἀπὸ τὸ συναξάρι: ἔχει τὸ λόγο τῆς ἐν-
μωμένη μετὰ αἷμα καὶ δάκρυα, μετὰ πόνο καὶ στέγνωσι, μετὰ πόνο καὶ
ὑπόφεραι τὰ δάκρυα γιατί ἔδωσαν τὸν οὐρανὸν ν’ ἀνοίγῃ ἀπὸ
τοὺς γιὰ νὰ τοὺς δεχτοῖ, νέκρωσαν τὴν σάρκα τοὺς καὶ γέμει τὴν
τοὺς χίλιες ἡδονές, ὅχι τοῦ κόσμου τούτου, οὔτε μετὰ τὴν φωνάται
μετὰ νὰ τῆς καταλάβουμε καὶ πᾶμε τώρα νὰ διώξουμε μακριὰ μετὰ τῆς
τῆς εὐωδίας πού ἀναδύεται ἀπὸ τῆς γραφῆς, καταλαβαίνεις τὴν
κάνεις; Κίχτες τῆς λέξεως ἀπὸ τὸ ἱερὸ κείμενο, τὸ ξεραίνεις, αὐτὸ
νεις, διπλὴν θὰ γίνῃς ἡ ἀμαρτία μας.”

Δὲν καταλαβαίνα. Τὸ μυαλό μου δὲ μπορούσε νὰ χωρέσει τὰ νοήματα. Ἐγὼ ἤθελα νὰ τελειώσωμε, εἶχα φτιάξει πιά στὴν ἔσχατη ἔξουθενήση. Ἡ νύχτα εἶχε πέσει, οἱ ἄνθρωποι ποὺ γύριζαν ἀπὸ τὰ λειᾶς τοὺς πήγαιναν στὰ σπύτια ἢ στὰ καρενεία, κανένας δὲν παρῆκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, μᾶς εἶχαν ἔχασει ὅλοι. Οἱ φωνὲς μᾶς ὄλο καὶ ποτίζαν, κατάντησαν μουρμουρητό. Δὲν ἔσχωρίζες λόγια, καὶ ὅμως ἡ παρακαλοῦσούσου με προσσχέ, ὥς ἔθιγαν οἱ λέξεις ἀκατάληπτες, κινῶν ἐπιτυχημένα τὰ μάτια, ἔκπνοθα βαρὺ τὸν ἱστικό του νὰ πέσει ἐν ἑμοί, ποὺ νὰ τολμήσῃ νὰ παραστατήσῃ, τὰ γράμματα ἔπρεπε νὰ ἔλθουν στὸν ὅλο, ὅπως ὅπως, ὥς τὸ τελευταῖο.

Ἄν τὸ χωριὸ δὲν ἀνησυχούσε, ἀφοῦ δὲν ἤξερε τί γινώσκοντο στὴ
κλήρυά, τὸ ὅποτι ἀντιστασιώθηκε. Ἡ γυναικί, ἡ πρεσβυτέρα, δὲν ἔβλεπε
ἀνδρὸς, τέτοια ἦσαν ἡ ἰδιοσυγκρασία της ποτὲ δὲν ἐνοχλοῦσε καὶ
λόγους γιὰ ὅτι τὴ βασάνιζε, ἦσαν καὶ συνηθισμένη στὶς ἀποστασιὲς τῶν
ποῦ ὅμως ἡ μητέρα δὲν ἐδούλευσε τόπο νὰ σταθεῖ. Καθὼς δὲν τοῖς
ἐξωτερικεύσει τὴν ἀνησυχία της, ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὴν πεθερά, δὲν
συνέχεια τὸ κακὴν, ποῦ ἡ φωτιά του δὲν ἔβλεπε νὰ στερεώσει, δὲν
ναὶ καλὸ σημάδι» μισομυούριζε, ἐπαίρει ὅσπαρα τὸ θυμὸν της, δὲν

ΕΝΑ ΠΕΡΔΙΚΟΚΥΝΗΓΙ

Παρουσίαση: ΒΥΡΩΝΑ ΒΑΡΖΩΚΑ

Στα γραπτά που άφησε ο πα-
πούς μου Χριστόδουλος Κων.
Βαρζώκας υπάρχει και μια ά-
πλητη αφήγηση ενός περιδοϊκου
παιγιδιού στο Βραδέτο, που έκα-
νε μαζί με τον αχώριστο σύν-
τροφο του Βασιλάκη Βαταβά-
λη, γέγονα και συσάδελφό του
(δασκάλο). Έ' αυτά, τα παιγιάσια
ασθενήματα της αγάπης για τ' η-
ρώς, το κυνήγι και τον τόπο,
ζυγώνονται πλούσια και ζωντα-
νά, με με παραστατικές περι-
γραφές, έντονους χαρακτηρισ-
μούς και χτυπητές παρομοιώ-
σεις. Γλώσσα πάντα η εντυπι-

Χριστόδουλου Κ. Βαρζώκα

σιση και κάποτε πομπώδη
παράδοξους των λογίων τη
ποησις.
Τη φέρω στη δημοσιότητα
όπως την ανέγραψε και δίδω-
σε πριν 45 χρόνια η φροντίδα
του αδερφού μου Γιώργου
σαν ένα ακόμα δείγμα της ζο-
γισίας πνευματικότητας, αλλά
και της σωστής άσκησης το
κνημιού.

Εσήμανεν η 8η (Μουσουλμανική)
ώρα της νυκτός ώρα του εκκρί-
νους του αίματος, οπότε πάνοπλοι
αφίκη τον ουδόν αυτού συνοδευ-
μενος υπό μόνου του Βασιλική φ-
ροντος περίχ του λαμού του λε-
γόμενου περικαλύμματος προς αποφυγήν κ-
αφύσισιν των φλογερών του ηλίου
απέναν, επί δε των ώμων αυ-
τών γέμουσαν δροσιστικόν οπι-
σμόν και όρντον δια την εκδρομήν.

Μόλις δε εξήλθομεν ἄνωθεν τῆς
Πατρῆδος καὶ αὐτὰ δροσερὰ ἀπὸ τῆς
ἀφορίσεως τοὺς ἐκ τοῦ ὕπνου βεβη-
ρωμένους ἡμῶν ὀφθαλμούς καὶ εὐ-
ρίστης διέτετε πᾶσαν ἡμῶν αἴσθη-
σιν ὡς ἐπὶ κνήμῃ ἡμῶν μετ' ἐπιτάσεως
ὠδεύον καὶ οἱ πόδες μας ὡς περὶ
τοῖς ἐκώρυτον τὰς ἀτραποὺς τῆς
Πλαγίου οδοῦ. Ἡ χεὶρ καὶ χρυσί-
ημος ἡμισέληνος μετὰ δέους καὶ
ἐπὶ της ἀπορριζήσεως τοῦ ἡλίου οὐ-
τολῆς ἐξηφανίζετο ὅπισθεν των οὐ-
ρανίων τοῦ Μακράλεξι καὶ φλογερὰ
ἐκ καύσεως καὶ κοπώσεως, ἐξέπτε-
το βροσιθεῖ ἐκ τὰς ὑγρὰ καὶ δρο-
ρὰ κίελευσε τοῖσι λονίσι πελάγουσι
οἱ ἀστέρες οὐ εἰς κατόπιν των ἀλ-
λα παρεχώρουν τὴν θέσιν των εἰς
λαμπρότερον τοῦ ἀστερισμοῦ
ἀστέρα, ἐξαφανιζόμενοι οὐ τε μεν-
βαλίδες φλογεραὶ, οὐ τε δὲ ἡμέρα
ὡς ἀνταρσιθεῖς κλειόντες οὕτως
ἀναριθμοὺς τοῦ οὐρανίου Βασιλέως
ἐκείνου ἐξ ὧς ἐπὶ αὐτῶρων δι-
μυεν ἐν τῇ εὐρείᾳ ἐκείνῃ του
στοῦ αἰθοῦσης, ἡ μεγαλοπρέπεια
ἀνασεία καὶ ἡ ἀκινιότης. Οἱ ὑψι-
στὴν καὶ ὑψικάρηνοι βράχοι τῆς
σοφίας ὡς πελώριοι γίγαντες
ψυφῶν ἐνδιώκον μας μετὰ τὰς
αὐτῶν πύργους καὶ ἀπὸ τῆς

κικά και αι της σελήνης απομακρυσμένοι (aktíves), η δε σκάλα του ορεινού Βραδέτου ως πελώριος όφης εξετυλίσσετο ενώπιον των οφθαλμών μας εν μέσω των χαράδρων, φέρουσα σχήμα κηρυκείου του ταυνοπευτού υιού του Διός Ερμού. Κατάρρυτοι εξ ιδρώτος πλην ζωηροί και ακούραστοι ανήλθομεν αυτήν όπου τον πρώτον μας σταθμόν εκάμαμεν εν τη δροσερά και κυρταλλώδη πηγή της γηραιάς Γούρνης, της οποίας το γλυκύ κελάρισμα κατέβηκε το ούς ημών, το δε ζέδιωρον αυτής νάμα κατέπασσεν την δίψαν μας. Εκείθεν διελθόντες το παρεκλήσιον του παλαιού του Καρμίλου προφήτου Ηλίου και στραφέντες προς την ροδοχρυσίζουσαν αυγήν επήισαμεν τρίς το σημείον του Τιμίου Σταυρού και επεκλείσθημεν την αρωγήν Αυτού τε και του αποκτεινόντος τόσους ψευδοπροφήτας όσας ηυχόμεθα να κτυπήσωμεν περὶδικας.

Γοργοί και ταχείς εχωρούμεν προς τα πρόσω, όπως μη καταλάβη ημάς η ημέρα, οπότε εφθάσαμεν ὀρθοί εις την απέναντι κορυφήν ὅπθεν ηθέλομεν ἀκούσει το γλυκύ καί μονότονον ἄσμα των ἀφυπνιζομένων περδίκων. Καί αληθῶς ἅμα ὡς ἡ δε-

κάτη της πρωίας εσήμανεν, ζωοποι-
των αφρηζομένων περδίκων ηκού-
οντο φωναί εκ διαφόρων σημείων
και εωθνοί προς τον Ύψιστον Πλά-
στην και Δημιουργόν του παντός
ύμνον των διαφόρων πτηνών του υ-
ψηλερούς όρους μελωδικώς ανεψύ-
ποντο. Ενώ αφ' ετέρου τα πλήρη
των ποιμνίων φαειδρά και σκιρτευτά
εξυπνών και εχώρουν προς βοσκήν,
αι δ' υλακαί των ποιμνικών κυνών,
των αρπύων φυλάκων αυτών, φο-
βεραί ηκούοντο εις τας κλιτύας αυ-
τούς συνηγμέναι με το οξύ των
ποιμνίων σύριγμα. Μόλις λοιπόν δι-
ελευκάνθη η πέρις ημών των σφηνο-
ειδών (κρεπετούραι) έκτασις και λα-
μπρός Ήλιος ταχύς ώδηγει το πύ-
ρινον αυτού όρμα διασκεδάζων τα
μεγαλοχολικά του έρεβους και τηρ-
νυκτός σκότη, κατά μήκος εκτεινόμε-
θα επί των κορυφών του προς συ-
σμάς ορίζοντος, ευθύς δ' ανεπέσας
θη ως ποικιλόχρους τάπητος το πολύ-
τηρτον πανίον μας και ήρχισεν τα
χεία και αμειλικτός η κατά των περ-
δίκων προσβολή. Επί μικρόν και μό-
νον ανετάχθη παρ' αυτών θάρρος
αλλά δυστυχώς εντός ολίγου ού-
τη φωνή πλέον ηκούετο, διότι εξ αυ-
τών οκτώ εκοιμήτων τον νήγρετον
εντός του σακκουλλίου μου, αι δ'
λοιπαί κατάφοβοι και έντρομοι δι-
σκορπίσθησαν ανά τας πτέρας αυ-
τά άβστα κρημνά των θυελοφαγών
βράχων του Βήκου, εις α αντήχ-
ον πάντοτε σμερδαλέον η συνοδευούσα
τον θάνατον βροντή του γηραιού
και υπερηφάνου δ'εκαόνου μου.

άλλά πόσον αμειλικτός εφάνη
ανθοκόμος και τερπνός Μάισος Ως
εφθόνη την μόνην τέρψην και ανα-
μνήνην του πατριού του, το περ

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ • ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ •
ΟΙ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΤΗΣ ΕΡΤ

Κύριε Διευθυντά,
Με πραγματικό ενδιαφέρον και με
ιδιαίτερη προσοχή παρακολούθησα
τις πέντε συνεχείς ημίωρες εκπομπές
της ΕΡΤ για το ΖΑΓΟΡΙ.

Πρώτα απ' όλα νομίζω ότι πρέπει ν' αναγνωρίσω σαν πολύ θετική την συμβολή όσων είχαν την πρωτοβουλία και την δύναμη να εξασφαλίσουν το σημαντικό αυτό χρόνο προβόλης στην τηλεόραση και μάλιστα σε ώρα μεγάλης ακροαματικότητας.

Με αυτή την εκπομπή το ΖΑΓΟΡΙ
ασφαλώς έγινε γνωστότερο αφού
για πέντε Σαββατόβραδα η τηλεόρα-
ση παρουσίασε πολλές από τις ο-
μορφιές του τόπου μας.

Δυστυχώς όμως αυτό το θετικό στοιχείο, της δυνατότητας που μας δόθηκε για προβολή του τόπου μας έχω την εντύπωση πως δεν το εκμεταλλευτήκαμε ούτε όσο έπρεπε ούτε όσο μπορούσαμε.

Σημειωρήματα αρνητικά αυτής της εκπομπής ήταν πάρα πολλά, μερικά από τα οποία αυτά δέλω να επισημάνω όχι απλώς διότι κρίνεται κρίσιμη αλλά από πρόθεση να μη επαναληφθούν στο μέλλον.

Ο παραγωγός - σκηνοθέτης Πάνος Αγγελόπουλος στήριξε όλη του την προσπάθεια σε μία ομάδα ανθρώπων που τον θέλησαν—αυτού τουλάχιστον στον εξειδικευμένο χώρο της εκπομπής— είτε να ξαναπαρουσιάσουν γνωστά και απλά αλλά και κάποιες φορές δύσκολα θέματα ή άλλες εκπομπές μέρη του τόπου μας.

κοκκινίγιον, συνώμισε και ούτος μ
τά των υπούλων σκέψαν και αισθη
μάτων των λοιπών Καπεσοβίτων κ
εν τη τριακονθήμερῳ περιόδῳ το
κατέστρεψε τα ὡς των δυστυχῶ
αὐτῶν πτηνῶν, ἐξ ὧν θα εἴχονμε
φύτος πλῆθον ἐκ χαρίτων καὶ κά
λους ἀπαστραπτουσὶν περικλιν κα
μοῖαι ἤδη μικρά τινα περικλιν
δεῖκα καὶ ταπεινά, πονηρά δε ἔ
πλεον, κυκλίζονται ὑπὸ τὴν μαλακ
κόνιν των ρωγμῶν των ὁρῶν μο
ῶσα αὐτὰι ᾠρηθῆσαν ἡν προφ
λάξωσι καὶ ὅσα ἡ φιλοστοργος ἡ
τηρ ᾠρηθῆσιν να καλύψῃ ἐν και
ροῦ καὶ καταγείδῃ ὑπὸ τας π
ρυαῖς τῆς.

Τὸς οὕτως ἐπὶ τῶν οὐρανῶν
ἐπιτροφῆς κεισιν αὐτῶν ἐκ τῶν
δημάτων των δοῦσθαι, ἀρχὴν
καὶ ἀνδρῶν, ὡς ἐκ τῆς ἐποχῆς
τῶν μερῶν ἡκολούθησαν καὶ πᾶσι
τῇν πρὸς τὸ Καπῆρον ἀγνοῦσι
εὐχρηστικῶς ἐκ ἐπεί καὶ ἐκ
μικρᾶς αὐτῆς ἐπιτήχια. Ὅσον
μὲν ποθητὴ καθίσταται ἡ ἐπὶ τῶν
τοῦτῃ δυνατόν μόνον κυνηγῶν
μανταλῆ καὶ πόσον γλαυκῆ καὶ
ἀσπύνης καὶ ἐκ δευτέρου ἐκ
ἀλγῶν τῶν φάσεων τοῦ κυνηγίου
Εὐαγγέλιος ἔπειτα αὐτοῖς
τὰ ἔργα των = εἰσῆλθε, ἐκαστὸς
ἡμῶν ἐν τῇ ποτὶ οὐκὶά ὅπου
πρὸ τῶν ἐκείνων τῶν μαρτύρων
ὡς αὐτὴς ἐξήτασεν καὶ τὸ ἐλπί
στον πτερόν αὐτῶν ἐκ περὶ
συνάμα καὶ χαρᾶς. Ἡ ἐτοιμότης
θὰ διὰ Γκοββόττιαν.

Καπέσοβον.
Χ. Κ. ΒΑΡΖΩΚΑΣ

είπε να δείξουν ένα μέρος από τις δραστηριότητες του Κέντρου Ερευνών Ζογορίου είτε τέλος να μοιραστούν το ορφάνεμα των χωριών μας.

Όλες οι εκπομπές αρχίζανε με μια υποτονική μουσική υπόκρουση, με μια ένα χάρτη που μόνο το ΖΑΓΟΡΙ δεν έδειχνε. Τα τρία, τέσσερα χωριά του Ζαγοριού που είχανε την μεγάλη τύχη να μη καταστραφούν στον τελευταίο Παγκόσμιο Πόλεμο, από τα Χίτλερικά γεράνια παρυσιαζόνταν και ξαναπαρυσιαζόνταν! λες και μόνο αυτά είναι το ΖΑΓΟΡΙ ή ότι μόνο αυτές τς ομορφιές έχουμε να δείξουμε.

Προβλήθηκαν σκηνές από πανηγύρια και διασκεδάσεις χωρίς καμιά σκηνοθετική προετοιμασία. Είδαμε νέους με παντελόνια «τζιν» να χορεύουν είτε πάνω σε ποτήρια είτε μέσα σε ποτήστρες νερού. Είναι όμως αυτά τα πανηγύρια του τόπου μας που έπρεπε να δείξουμε στους τηλεθεατές;

Τα πένεμορφα και πανυψηλά δασή με τις απόκρημνες χαράδρες και τις ατέλειωτες βουνοκορφές δώσανε τη θέση τους σε γυμνότοπους και σπαροχώραφα.

Η εβελοντική προσφορά εργασίας μερικόν παιδιών δεν έπαισε κανόνι, ότι κάπως έτσι μπορούν να ξαναγίνουν οι πλακόστρωτοι δρόμοι των χωριών μας. Οι απροετοίμαστες σφηνήσεις των γερόντων ούτε τι σκοπιμότητες της εκπομπής εξυπηρετήσαν ούτε τους τηλεθεατές ικανοποίησαν αφού είχανε πολλές ιστορικές ανακρίβειες.

Τι αλήθεια πρόσφερε η αποκάλυψη ότι η φωταγώγηση του Κάιζερ ήταν η αιτία που δεν πυρπολήθηκε η σπίρη ή ότι τα αρχοντικά του ΖΑΓΟΡΙΟΥ κρεμιούνται και τα υλικά εκπαλιούνται ή ότι οι κάτοικοι προέρχονται από τρεις —αν καλά θυμάται— φυλετικές ρίζες;

Όλα αυτά και άλλα παρόμοια πρέπει κατά τη γνώμη μου να παραληφθούν.

Ο τόπος μας είτε το θέλουμε είτε όχι έχει σήμερα διαμορφώσει ένα δικό του χρώμα και όλοι ζούμε σε μια καινούργια πραγματικότητα. Το ZGOPP ίσως να μη μπορεί σήμερα προσφέρει τις ανεπαρκή υπηρεσίες που είχαν τα παλιά του αρχικά ισχύ να μη μπορεί να δείξει το αμύητο πλούτο και τον υψηλό πληθυσμό των κατοίκων του, μπορεί όμως και πρέπει να δείξει τις δυνατότητες που υπάρχουν για να ξαναζωντανώσουν τα χαλασμένα από τους βάρβρους κατακτητές και εγκαταλειμμένα από μας χωριά.

Αλήθεια πως δεν σκέφθηκαν αυτοί που αυτοτιτλοφορήθηκαν σύμ-
λοι της εκπομπής ότι αυτή η μα-
δική ευκαιρία προβολής δόθηκε
για να θρηνίσουμε το παρελθόν
δυστυχώς έφυγε και δεν ξαναγυ-
ρνεί ποτέ πάλι, προσβάλλουμε θύκη

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ.

Ο δεσμός των εκδηλώσεων του καλοκαιριού και οι παραδοσιακές Ζαγορίσιες φορεσιές

χείο μου σχετικά με τα μαντήλια και τα άλλα γυναικεία φορέματα γραμμένα από τον παλιό Κουκουλιώτη ράφτη Πέτρο Φλώρο. Οι σημειώσεις αυτές ανήγουν στα χρόνια από το 1828 ως τα τέλη περίπου του αιώνα του περασμένου. Ένας προσηκτικός μελετητής αυτών των στοιχείων, νομίζω πως μπορεί να βγάλει από τα γραφτά αυτά στοιχεία χρήσιμα συμπεράσματα για τα γυναικεία φορέματα του Ζαγορίου κατά τον περασμένο αιώνα.

Με την ευκαιρία όμως που γίνεται τόσος λόγος για τα παλιά Ζαγορίσια φορέματα, νομίζω πως είναι καιρός να αναπορρωθεί, ή καλύτερα να πω να συμπληρωθεί, κάποιο σοβαρό κενό γύρω από τη Ζαγορίσια φορεσιά. Πρόκειται για κάποιο θέμα που έπρεπε να το είχαμαν προσέξει πιο νωρίς και να το είχαμαν τακτοποιήσει από καιρό.

Στο υπέροχο βιβλίο της Αγγελικής Χατζημυράλη με τίτλο: «Οι Έλληνες φορεσιές» που έχει κυκλοφορήσει εδώ και λίγα χρόνια σε πολυτελείς εκδόσεις και με θαυμάσιες εγχρωμές φωτογραφίες ο εκδοτικός Οίκος «Μέλισσα» βλέπει κανείς και παραξενεύεται γιατί λείπει απ' αυτό η γυναικίσια φορεσιά, που κατά τη δική μας άποψη, είναι τόσο γραφική και τόσο αξιοθαύμαστη κατά γενική ομολογία. Γιατί έχει παλαιότερη αυτή από τη μεγάλη Ελληνίδα λαογράφου είναι αξιοσπείρης. Απλά καθώς ξέρουμε ασχολήθηκε σπάνια με αγορίσια θέματα, ιδιαίτερα

με τους Σαρακατσαναίους. Πριν από τον πόλεμο είχε έρθει στο Τέλεβο και μελέτησε για μακρύ χρονικό διάστημα τα Ζαγορίσια θέματα, θέτοντας την παράλειψη αυτή, σ' επίκαιρο και όχι ασημαντό πρόβλημα για τον τόπο μας, παρακαλώντας αρμόδιους παράγοντες του Ζαγορίου μας να το συζητήσουν και να αντισταθμίσουν οι ίδιοι σωστό να συμπεριληφθεί αυτή η παράλειψη, να κάνουν ότι είναι επιτρεπτό ώστε να γίνει όπως πρέπει και να προβληθεί σωστό τρόπο η Ζαγορία μέσα στα φορέα των περασμένων χρόνων. Μια τέτοια πολύ καλή εργασία έχει να παρατηρήσει κανείς, προς τη μελέτη της Ζαγορίας, σε σχέση, στο βιβλίο του κ. Αλέξανδρου Μαρμπόπουλου με τίτλο «Ηπειρώτικα» όπως και η Ένωση των Ζαγοριανών της Αθήνας με το χρονικό Ημερολόγιό της στα 1979 είχε πολύ εξαιρετική επιτυχία. Κλείνω θέμα αυτό με την ευχή ώστε συμπληρωθεί γρήγορα και καθώς και η παράλειψη αυτή. Το λόγο να στο ζήτημα αυτό πρέπει να έχουν λόγο πιο αρμόδιο από και ξεχωριστά τη βαρύτερη γνώμη για το θέμα αυτό η εκλεκτή συμπατριώτισσα η και «Μάνα Ζαγορίου» Κα Φρόσω Ιωαννίδου.

100

μόνοι μας είναι αδύνατο

δὸν πότε στο ευχάριστο σημείο ὁ
στής συνεργασίας και ομόθυνης π
σπάθειας, όταν πρόκειται για το
λό του τόπου μας, ἔχω υποχρεώ
να σημειώσω και την πρόσφατη
συνενοχή σας στο αποτέλεσμα
των εκλογών, που έγιναν στο
μας για ανάδειξη Νομαρχάρχου Σ
βούλων. Νιώθω κάποια πατριω
ντροπή σαν Ζαγορίσιος να γρι
περισσότερα για το θέμα αυτό.
το κρίνουν το αποτέλεσμα αυτό
συμπαιριώτες μας κι ας βγάλουν
συμπέρασμά τους για το πως
πτόμαστε και πως ενεργούμε ημε
Ζαγορίσιοι γύρω από τα γενικά
τόπου μας ζωτικά θέματα. Προ
λοπόν και στο χειρισμό του θε
των καλοκαιρινών εορταστικών
δηλώσεων. Προσοχή να μη φτά
με στο δυσάρεστο σημείο ανυπ
ησίας και διχογνωμίας, για να
δημιουργηθούν γύρω από το θ
αυτών συννεφίες δυσάρεσκείας
παράπουν. Ευχόμαι, αλλά και
στεύω ότι θα πρταναύει πάντα
αναγκαία και ποθητή συνεν
και συνεργασία, ώστε ο θεσμό
τός, ο τόσο πολύτιμος για τον

τόπου μας (ωστόσο ορισμένοι
λοιπόν και στο χειρισμό του θε-
ριν καλοκαιρινών εορταστικών
δηλώσεων. Προσοχή να μη φτώ-
με στο διασάρεστο σημείο ασυν-
ησίας και διχογνωμίας, για να
δημιουργηθούν γύρω από το θ-
αυτών συνεμφείς διαπρεσβεάσι-
μαίοντες. Εύχομαι, αλλά και
στεύω ότι θα πρυτανεύει πάντα
αναγκαία και ποθητή συνεν-
και συνεργασία, ώστε ο θεομό-
τός, ο τόσο πολύτιμος για τον

Κ. ΤΣΙΝΤΖΑΣ
Προϊστ. Συγκρ. Ιωαννίνων

Φαρμακευτικά, αρωματικά κ.λ.π. φυτά στο Βρυσοχώρι

Δεν είμαι ειδικός και οι ειδικοί, δεν ενδιαφέρονταν για την Ελληνική χλωρίδα ως που ήρθε ένας δικηγόρος, ο αείμνηστος φίλος μου Γουλεμής και ερεύνησε την Ελληνική χλωρίδα φορτωμένος με το σακούλι, γύρισε τα ελληνικά βουνά, έμασε και έμασε φυτά και άνθη, τα συστηματοποίησε και έφτιαξε το χωρίς λόγο—ταίρι του το φυτολογικό μουσείο αιώνια η μνήμη μου.

Εγώ θα γράψω σχετικά με τα φυτά, βότανα κ.τ.λ. στην παρμπουκία χλωρίδος που βρίσκονται στα 4000 περίπου στρέμματα του Βρυσοχωρικού χώρου.

Η μεγάλη υγρότητα του εδάφους, η πρωτοφανής υψομετρική διαφορά που αρχίζει απ' τα 1520 μέτρα στον Αώο—Λεορντίσιον και τελειώνει στα 2497 μ. στην κορυφή της Γκαμήλας—το θαυμάσιο μικροκλίμα που δημιουργείται απ' τα πυκνώματα δάση στα οποία γίνεται συνεχής και έντονη καύση—σάπια—τα πανύψηλα βουνά που περιβάλουν τον όλο χώρο ο Σμόλικας προς βορράν υψ. 2636 μ. και η Τύμφη απ' το Νότο υψ. 2497 μ. δημιουργούν ένα κλειστό τοπίο, μια κλειστή λεκάνη, τμήμα της μεγάλης λεκάνης απορροής του Αώου—όλα αυτά δημιουργούν ιδεώδεις συνθήκες για μια ποικιλία βιοστίσεως.

Και θα αρχίσουμε πρώτα απ' τον Βασίλει των αρωματικών φυτών αλλά και το πλουσιότερο διαδεδομένο—τη φιλύρα—τον τήλιο, τη φλαμουριά, την τηλιά.

Βρίσκεται μέσα στο χωριό σαν καλωπαστικό δέντρο—έξω δε απ' το χωριό σε δασώδη κατάσταση και μάλιστα σε ομάδες μέσα στα δάση—συγκεκριμένα στο Μπόγκοβο, στο Κίρι, στον Γκαλβά πάνω απ' το δρόμο και την βρύση, στο μεγάλο Κίρι, στην Κόνα κάτω απ' το δρόμο ως την αγκουάπε και το Λεορντίσιον, στην πλαγιά του Τσιγγιγιάννη και σε πολλά έκταση στο πυξάρι. Θαύμα αισθηθέν—όρασης και όσφρησης, όταν, αρχές Ιουλίου, ανθίζει το δε αφρονώτατο μέλι των λουλουδιών του και αρωματικώτατο, πρέπει να θεωρείται το καλύτερο απ' όλα με την εξαιρετικά λεπτή ευωδιά του—το άνοδος της φιλύρας χρησιμοποιείται ως αφέψημα το χειμώνα για τα κρυολογήματα, τα συνάχια, τις γρίπες—κατείχε άλλως τε μια απ' τις σπουδαιότερες θέσεις στο φαρμακείο της γαϊγιάνης—μας δίνει επί πλέον το καλλύτερο ξύλο για την ξυλογλυπτική αλλά και πόσο δεν τραγουδήθηκε! πιος δεν τραγούδησε τη φλαμουριά του Σούμπερτ.

Κουφοξυλιά (Σαούγκος) δέντρο στους όχτους των κήπων στις ρεματιές μα κι έξω—δεν το βρίσκουμε στη δασώδη κατάσταση—τον στενάζουμε και το βράζουμε για μαλακτικό είναι ο Ζαμπούκος, πολύ σπάνια πλέον χρησιμοποιούμε τον Ζαμπούκο, άλλωστε ήταν σε πολύ υπόληψη.

Πέες, Ρίγανη, τσάι του βουνού, Τεύκριο, μέντα, Ρίγανη—ευρύτατα διαδεδομένο αρωματικό φυτό—όλα τα ξεροβούνια της Ελλάδος—όσο δε πιο ξηρό και πετρώδες, (ασβεστολιθικό) το βουνό τόσο πιο αρωματικά η ρίγανη, περιεκτικότερη στο αρωματικό της λάδι, το ρηγανέλι. Χρησιμοποιείται σε πάρα πολλά φαγητά για μπαχαρικό—απ' το λουλούδι του οι μέλισσες πέρνουν και αρκετό και εκλεκτό μέλι—κι απ' τους σπόρους της βγάζουν το ρηγανέλι για καθαρά φαρμακευτική χρήση—αλλά και στην αρωματοποίησή.

Σιδερίτη—τσάι του βουνού:

Γ. Σ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

συναντάται άφθονο στα χαλίκια της Μπάλας, απ' το στριγγόνι ως την Πιάστρη στα ζωνάρια της Μπάλας, στην Πούλια, στις πλαγιές της Σουλίας και του Κέντριντι Αλάκου—στις πλαγιές Παλτούρι, Λαπτονάσας, Μπιτέρη, στην Κουστέρη, στην Λούτσα, στην Κοπάνη, στις γκρόρες της Γκαμήλας στο Σιάδι της Μίγας στο Καλογερίκο άφθονο και άλλως εξαιρετικής ποιότητας—αλλά η ασύδοτη και πρόωρη συλλογή του και μάλιστα η βιασύνη για ποσότητα ξεριζώνει πολύ τσάι, μα πάρα πολύ.

Αλλά τώρα έγινε και μια καλή προσπάθεια που στέφθηκε από μια θεσπιστική, εξαιρετική επιτυχία—στο νάδελφος δάσκαλος, γαμβρός του Βρυσοχωρί, φύτεψε ένα χωράφι 3 περίπου στρέμματα με τσάι, ξεσπάρισε μόνος του τσάι, το έσπειρε σε υραίες βραγιές, με θαυμάσια επιτυχία στο φύτεμα και εξαιρετική επιτυχία στη μεταφύτευση—τον πρώτο κι όλος χρόνο είχε πολύ ενθαρρυντικά, προσδοκώδη αποτελέσματα—η άλλως εξαιρετική δε ποιότητα η Γεωργική υπηρεσία το επιδοτεί το παράδειγμα του δασκάλου το ακολουθούσε και ντόπιος Βρυσοχωρίτης—εισόδημα χωρίς πολύ δουλειά, χωρίς οκαφήματα, ραντισματα κ.λ.λ. πλην όμως η Γεωργική υπηρεσία επιδοτεί και ενθαρρύνει και καλλιέργειες σιδερίτη στα πεδινά—πιστεύω ότι αυτό είναι και λάθος μεγάλος και όχι προς το συμφέρον της καλλιέργειας, της διάδοσης της καλλιέργειας του σιδερίτη γιατί απ' τα πεδινά βγαίνει ένα τρομερά υποβαθμισμένο σε ποιότητα προϊόν, ένα πράγμα μεταξύ χορτού και τσαγιού θάπρεπε να απαγορευτεί η καλλιέργεια σε υψόμετρο κάτω των χιλίων (1000) μέτρων και μάλιστα όχι σε πλούσια χωράφια—γιατί εκεί που φτερώνει μόνο του, αυτοφύει, το μέρος είναι φτωχό και χαλικάριες.

Έτσι απ' το καλλιέργουμένο τσάι μυρίζει, και μυρίζει μάλλον άχυρο και τριφύλλι παρά εκείνο το μωσχομύριστο τσάι του βουνού (αυτό για τα χαμηλά υψόμετρα).

Τεύκριο—στη Μπάλα στην Κουστέρη, στη Λούτσα στο Σιάδι,

της Μίγας—με θαυμάσιο άρωμα, λεπτότατο, στην όψη του σαν τη ρίγανη, χορτό της αγκούσας το λένε—το βράζουν και πίνουν το αφέψημα για το άσθμα ειδικά η σχετική βοτανολογία γράφει για το Τεύκριο ότι έχει επίδραση ευερεγτική μέχρι και για το άσθμα των φυματικών.

Μέντα—γνωστότατο αρωματικό—όσο σε πιο ξηρό μέρος είναι τόσο πιο ευωδιαστό, τόσο το άρωμά του είναι δυνατότερο—το βράζουν για αφέψημα, για τα κρύα, για τα συνάχια, τις γρίπες—αρρωματίζουν πολλοί και τα φαγητά—γίνεται ο άλλες περιοχές και ευρύτατη συλλογή για καθαρά εμπορικούς σκοπούς.

Σαλίπη: πέρνουμε τον βολβό του είναι δυο ειδών, το σαλαμόσχημο, με δύο η περισσότερα «δάχτυλα» και το αυγόσχημο ή στρογγυλό—το πρώτο φυτρώνει στα υγρά μέρη, κοντά στα νερά, ρέμματα, πηγές, γαρικά—το δεύτερο φυτρώνει στα ξηρά μέρη—και είναι το καλύτερο—το πιο προτιμώμενο—τον στεγνώνουμε τον βολβό, τον αλέθουμε σε μύλο του καφέ και το βράζουμε, ελάχιστη ποσότητα σαν τον καφέ—πολλοί βάζουν και ζάχαρη—ή μάλλον χρειάζεται και ζάχαρη—είναι θαυμάσιο μαλακτικό, περιποδούσαστο και σε μεγάλη υπόληψη στο φαρμακείο της «γαϊγιάνης», πολλοί και ιδίως στη χώρα των παραξενιών, στην Αμερική, του αποδίδουν και αντικαρκινικές ιδιότητες—αλλά και ιδιαίτερα «κονωτικές».

Ελελίφασκος: κοινώς Αγιάννηδες—φυτό που συναντάται σε πολλά μέρη—κάποτε το έβραζαν ως αφέψημα για κρύα κ.λ.π.

Γεντιανή (πιλόνιον) συναντάται στα χαλίκια της Μπάλας στη Λούτσα και Μπάλα και στο σιάδι της Μίγας—το έβραζαν, κατάπικρο, φάρμακο, και με μια κουταλιά μέλι στο φλιτζάνι του τσαγιού το έπιναν για τη θερμή, για τον πυρετό.

Ατροπίνη (Μπελλαντόνα) συναντάται μόνον στο Λάκκο του πυξάρου απ' τη βρύση του πυξάρου—σε επάνω στο Λάκκο—δεν έχω ακούσει για κάποια χρήση του. Πολύ λίγα άτομα υπάρχουν εκεί.

Κράταιγος: δέντρο με μέτριο ανώστημα—έπεναν τρυφερά κλωνάρια του και φλούδια του τα έβραζαν και τάδιναν—όσους βρίσκονταν—απ' έξω—δηλαδή—όσους πάθαιναν ψυχικές, σαν να πούμε, ιαθήσεις—τόδιναν σε ψυχοτρόπο και σήμερα πολλά τέτοια φάρμακα έχουν Κράταιγος.

Δηλητηριώδη φυτά αναφέρονται: Το Στριγγόνι είναι φυτό με πλατιά μεγάλα φύλλα που βγαίνουν περιττυλλισσοντας τον κορμό του φυτού χωρίς μίσχο—συναντάται στην τοποθεσία Στριγγόνι, δεν το τρώνε τα ζώα—όσο κι αν πεινούν, όσο κι αν βόσκουν τα γύρω του φυτού μέρη.

Παρακάλεσα και τα φοιτητά της αποστολής και τον κ. Μιλέα για μου στείλουν κάτι σχετικά με τα «Αγγλοι» είναι—ούτε στείλουν ούτε έστειλαν.

Η λάρκα του Αώου και ιδιαιτέρως σπάνιο—δέντρο καθαρά δασικό, μά-

ζει με το έλατο αλλά τα φύλλα του βελόνες του, πιο πυκνές, πιο λειοτέρες, βαθύτερα πράσινες—απ' την ανάπτυξη του Ζαγοριού και τη συγκρότηση του πληθυσμού στον τόπο του, έκαναν τον περασμένο Σεπτέμβριο (1984) στο Τσεπέλοβο.

Τα ζώα δεν το τρώνε—αν και λάθος—το φάνε φοφούν αμύων.

Λατούκια: χορτό πλατύφυλλο—πώς φυτρώνει στα μεγάλα υγρά μέρη, πάνω απ' τη λούτσα και απ' την ανάπτυξη του Ζαγοριού και της συγκρότησης του πληθυσμού στον τόπο του, έκαναν τον περασμένο Σεπτέμβριο (1984) στο Τσεπέλοβο. Τα ζώα δεν το τρώνε—αν και λάθος—το φάνε φοφούν αμύων.

Κι ένα... σαρκόφάγο είναι ένα μικρό φυτό με σταχοειδή φύλλα—και με λουλούδι που βγαίνει απ' το κέντρο του σχεδόν έρποντος—μακρύς ο μίσχος του λουλούδι—δηλαδή ψηλός απ' το κέντρο του φυτού με κίτρινα πέταλα 4 ή 5—συναντάται σε κάθυρα μέρη—πράχους και μέσα σε βρύση—κλίκια έτσι το βλέπεις στη Μπάλα—στο βρόχο δώσε απ' την Άγια Βασίλη και στη βρύση του Ρεοσου—τα φύλλα του απ' την άνω μεριά έχουν μια κολλήτική ουσία—γλειώδη, γλίνα πάνε τα κουκουτάρια—κάθονται και κολλούν και το φυτό τα απορροφεί—μου το επέδειξε ο μακαρίτης Πινότος—κατά συλλογές και καλός γνώστης του φυτικού Βασιλείου (υπάλληλος ναυτιλιακό γραφείο).

Η χλωρίδα στο Βρυσοχώρι είναι τελείως ανεξερεύνητη—το τελευταίο μέχρι το 1972 που ήμουν στο Βρυσοχώρι από το 1951 συνέχισε ο ναυς Έλληνας—δεν ήρθε για τίποτα—μόνο δύο ξένοι.

Μια αποστολή του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ (Καίμπρις Εμπριον) 7 φοιτητές του Πανεπιστημίου—σε επάνω στο Λάκκο—δεν έχω ακούσει για κάποια χρήση του. Πολύ λίγα άτομα υπάρχουν εκεί.

Κράταιγος: δέντρο με μέτριο ανώστημα—έπεναν τρυφερά κλωνάρια του και φλούδια του τα έβραζαν και τάδιναν—όσους βρίσκονταν—απ' έξω—δηλαδή—όσους πάθαιναν ψυχικές, σαν να πούμε, ιαθήσεις—τόδιναν σε ψυχοτρόπο και σήμερα πολλά τέτοια φάρμακα έχουν Κράταιγος.

Δηλητηριώδη φυτά αναφέρονται: Το Στριγγόνι είναι φυτό με πλατιά μεγάλα φύλλα που βγαίνουν περιττυλλισσοντας τον κορμό του φυτού χωρίς μίσχο—συναντάται στην τοποθεσία Στριγγόνι, δεν το τρώνε τα ζώα—όσο κι αν πεινούν, όσο κι αν βόσκουν τα γύρω του φυτού μέρη.

Παρακάλεσα και τα φοιτητά της αποστολής και τον κ. Μιλέα για μου στείλουν κάτι σχετικά με τα «Αγγλοι» είναι—ούτε στείλουν ούτε έστειλαν.

Η λάρκα του Αώου και ιδιαιτέρως σπάνιο—δέντρο καθαρά δασικό, μά-

θα συνεχιστεί ή ξεχάστηκε κ.κ. αρμόδιοι;

Οι αρμόδιες Κρατικές Υπηρεσίες της Νομαρχίας μας, για την υλοποίηση της μελέτης, που στόχο της είναι την ανάπτυξη του Ζαγοριού και τη συγκρότηση του πληθυσμού στον τόπο του, έκαναν τον περασμένο Σεπτέμβριο (1984) στο Τσεπέλοβο.

Τα ζώα δεν το τρώνε—αν και λάθος—το φάνε φοφούν αμύων.

Κι ένα... σαρκόφάγο είναι ένα μικρό φυτό με σταχοειδή φύλλα—και με λουλούδι που βγαίνει απ' το κέντρο του σχεδόν έρποντος—μακρύς ο μίσχος του λουλούδι—δηλαδή ψηλός απ' το κέντρο του φυτού με κίτρινα πέταλα 4 ή 5—συναντάται σε κάθυρα μέρη—πράχους και μέσα σε βρύση—κλίκια έτσι το βλέπεις στη Μπάλα—στο βρόχο δώσε απ' την Άγια Βασίλη και στη βρύση του Ρεοσου—τα φύλλα του απ' την άνω μεριά έχουν μια κολλήτική ουσία—γλειώδη, γλίνα πάνε τα κουκουτάρια—κάθονται και κολλούν και το φυτό τα απορροφεί—μου το επέδειξε ο μακαρίτης Πινότος—κατά συλλογές και καλός γνώστης του φυτικού Βασιλείου (υπάλληλος ναυτιλιακό γραφείο).

Η χλωρίδα στο Βρυσοχώρι είναι τελείως ανεξερεύνητη—το τελευταίο μέχρι το 1972 που ήμουν στο Βρυσοχώρι από το 1951 συνέχισε ο ναυς Έλληνας—δεν ήρθε για τίποτα—μόνο δύο ξένοι.

Μια αποστολή του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ (Καίμπρις Εμπριον) 7 φοιτητές του Πανεπιστημίου—σε επάνω στο Λάκκο—δεν έχω ακούσει για κάποια χρήση του. Πολύ λίγα άτομα υπάρχουν εκεί.

Κράταιγος: δέντρο με μέτριο ανώστημα—έπεναν τρυφερά κλωνάρια του και φλούδια του τα έβραζαν και τάδιναν—όσους βρίσκονταν—απ' έξω—δηλαδή—όσους πάθαιναν ψυχικές, σαν να πούμε, ιαθήσεις—τόδιναν σε ψυχοτρόπο και σήμερα πολλά τέτοια φάρμακα έχουν Κράταιγος.

Δηλητηριώδη φυτά αναφέρονται: Το Στριγγόνι είναι φυτό με πλατιά μεγάλα φύλλα που βγαίνουν περιττυλλισσοντας τον κορμό του φυτού χωρίς μίσχο—συναντάται στην τοποθεσία Στριγγόνι, δεν το τρώνε τα ζώα—όσο κι αν πεινούν, όσο κι αν βόσκουν τα γύρω του φυτού μέρη.

Παρακάλεσα και τα φοιτητά της αποστολής και τον κ. Μιλέα για μου στείλουν κάτι σχετικά με τα «Αγγλοι» είναι—ούτε στείλουν ούτε έστειλαν.

Η λάρκα του Αώου και ιδιαιτέρως σπάνιο—δέντρο καθαρά δασικό, μά-

ζει με το έλατο αλλά τα φύλλα του βελόνες του, πιο πυκνές, πιο λειοτέρες, βαθύτερα πράσινες—απ' την ανάπτυξη του Ζαγοριού και τη συγκρότηση του πληθυσμού στον τόπο του, έκαναν τον περασμένο Σεπτέμβριο (1984) στο Τσεπέλοβο.

Τα ζώα δεν το τρώνε—αν και λάθος—το φάνε φοφούν αμύων.

Κι ένα... σαρκόφάγο είναι ένα μικρό φυτό με σταχοειδή φύλλα—και με λουλούδι που βγαίνει απ' το κέντρο του σχεδόν έρποντος—μακρύς ο μίσχος του λουλούδι—δηλαδή ψηλός απ' το κέντρο του φυτού με κίτρινα πέταλα 4 ή 5—συναντάται σε κάθυρα μέρη—πράχους και μέσα σε βρύση—κλίκια έτσι το βλέπεις στη Μπάλα—στο βρόχο δώσε απ' την Άγια Βασίλη και στη βρύση του Ρεοσου—τα φύλλα του απ' την άνω μεριά έχουν μια κολλήτική ουσία—γλειώδη, γλίνα πάνε τα κουκουτάρια—κάθονται και κολλούν και το φυτό τα απορροφεί—μου το επέδειξε ο μακαρίτης Πινότος—κατά συλλογές και καλός γνώστης του φυτικού Βασιλείου (υπάλληλος ναυτιλιακό γραφείο).

Η χλωρίδα στο Βρυσοχώρι είναι τελείως ανεξερεύνητη—το τελευταίο μέχρι το 1972 που ήμουν στο Βρυσοχώρι από το 1951 συνέχισε ο ναυς Έλληνας—δεν ήρθε για τίποτα—μόνο δύο ξένοι.

Μια αποστολή του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ (Καίμπρις Εμπριον) 7 φοιτητές του Πανεπιστημίου—σε επάνω στο Λάκκο—δεν έχω ακούσει για κάποια χρήση του. Πολύ λίγα άτομα υπάρχουν εκεί.

Κράταιγος: δέντρο με μέτριο ανώστημα—έπεναν τρυφερά κλωνάρια του και φλούδια του τα έβραζαν και τάδιναν—όσους βρίσκονταν—απ' έξω—δηλαδή—όσους πάθαιναν ψυχικές, σαν να πούμε, ιαθήσεις—τόδιναν σε ψυχοτρόπο και σήμερα πολλά τέτοια φάρμακα έχουν Κράταιγος.

Δηλητηριώδη φυτά αναφέρονται: Το Στριγγόνι είναι φυτό με πλατιά μεγάλα φύλλα που βγαίνουν περιττυλλισσοντας τον κορμό του φυτού χωρίς μίσχο—συναντάται στην τοποθεσία Στριγγόνι, δεν το τρώνε τα ζώα—όσο κι αν πεινούν, όσο κι αν βόσκουν τα γύρω του φυτού μέρη.

Οι αρμόδιες Κρατικές Υπηρεσίες της Νομαρχίας μας, για την υλοποίηση της μελέτης, που στόχο της είναι την ανάπτυξη του Ζαγοριού και τη συγκρότηση του πληθυσμού στον τόπο του, έκαναν τον περασμένο Σεπτέμβριο (1984) στο Τσεπέλοβο.

Τα ζώα δεν το τρώνε—αν και λάθος—το φάνε φοφούν αμύων.

Κι ένα... σαρκόφάγο είναι ένα μικρό φυτό με σταχοειδή φύλλα—και με λουλούδι που βγαίνει απ' το κέντρο του σχεδόν έρποντος—μακρύς ο μίσχος του λουλούδι—δηλαδή ψηλός απ' το κέντρο του φυτού με κίτρινα πέταλα 4 ή 5—συναντάται σε κάθυρα μέρη—πράχους και μέσα σε βρύση—κλίκια έτσι το βλέπεις στη Μπάλα—στο βρόχο δώσε απ' την Άγια Βασίλη και στη βρύση του Ρεοσου—τα φύλλα του απ' την άνω μεριά έχουν μια κολλήτική ουσία—γλειώδη, γλίνα πάνε τα κουκουτάρια—κάθονται και κολλούν και το φυτό τα απορροφεί—μου το επέδειξε ο μακαρίτης Πινότος—κατά συλλογές και καλός γνώστης του φυτικού Βασιλείου (υπάλληλος ναυτιλιακό γραφείο).

Η χλωρίδα στο Βρυσοχώρι είναι τελείως ανεξερεύνητη—το τελευταίο μέχρι το 1972 που ήμουν στο Βρυσοχώρι από το 1951 συνέχισε ο ναυς Έλληνας—δεν ήρθε για τίποτα—μόνο δύο ξένοι.

Μια αποστολή του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ (Καίμπρις Εμπριον) 7 φοιτητές του Πανεπιστημίου—σε επάνω στο Λάκκο—δεν έχω ακούσει για κάποια χρήση του. Πολύ λίγα άτομα υπάρχουν εκεί.

Κράταιγος: δέντρο με μέτριο ανώστημα—έπεναν τρυφερά κλωνάρια του και φλούδια του τα έβραζαν και τάδιναν—όσους βρίσκονταν—απ' έξω—δηλαδή—όσους πάθαιναν ψυχικές, σαν να πούμε, ιαθήσεις—τόδιναν σε ψυχοτρόπο και σήμερα πολλά τέτοια φάρμακα έχουν Κράταιγος.

Δηλητηριώδη φυτά αναφέρονται: Το Στριγγόνι είναι φυτό με πλατιά μεγάλα φύλλα που βγαίνουν περιττυλλισσοντας τον κορμό του φυτού χωρίς μίσχο—συναντάται στην τοποθεσία Στριγγόνι, δεν το τρώνε τα ζώα—όσο κι αν πεινούν, όσο κι αν βόσκουν τα γύρω του φυτού μέρη.

Παρακάλεσα και τα φοιτητά της αποστολής και τον κ. Μιλέα για μου στείλουν κάτι σχετικά με τα «Αγγλοι» είναι—ούτε στείλουν ούτε έστειλαν.

Η λάρκα του Αώου και ιδιαιτέρως σπάνιο—δέντρο καθαρά δασικό, μά-

ζει με το έλατο αλλά τα φύλλα του βελόνες του, πιο πυκνές, πιο λειοτέρες, βαθύτερα πράσινες—απ' την ανάπτυξη του Ζαγοριού και τη συγκρότηση του πληθυσμού στον τόπο του, έκαναν τον περασμένο Σεπτέμβριο (1984) στο Τσεπέλοβο.

Τα ζώα δεν το τρώνε—αν και λάθος—το φάνε φοφούν αμύων.

Κι ένα... σαρκόφάγο είναι ένα μικρό φυτό με σταχοειδή φύλλα—και με λουλούδι που βγαίνει απ' το κέντρο του σχεδόν έρποντος—μακρύς ο μίσχος του λουλούδι—δηλαδή ψηλός απ' το κέντρο του φυτού με κίτρινα πέταλα 4 ή 5—συναντάται σε κάθυρα μέρη—πράχους και μέσα σε βρύση—κλίκια έτσι το βλέπεις στη Μπάλα—στο βρόχο δώσε απ' την Άγια Βασίλη και στη βρύση του Ρεοσου—τα φύλλα του απ' την άνω μεριά έχουν μια κολλήτική ουσία—γλειώδη, γλίνα πάνε τα κουκουτάρια—κάθονται και κολλούν και το φυτό τα απορροφεί—μου το επέδειξε ο μακαρίτης Πινότος—κατά συλλογές και καλός γνώστης του φυτικού Βασιλείου (υπάλληλος ναυτιλιακό γραφείο).

Η χλωρίδα στο Βρυσοχώρι είναι τελείως ανεξερεύνητη—το τελευταίο μέχρι το 1972 που ήμουν στο Βρυσοχώρι από το 1951 συνέχισε ο ναυς Έλληνας—δεν ήρθε για τίποτα—μόνο δύο ξένοι.

Μια αποστολή του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ (Καίμπρις Εμπριον) 7 φοιτητές του Πανεπιστημίου—σε επάνω στο Λάκκο—δεν έχω ακούσει για κάποια χρήση του. Πολύ λίγα άτομα υπάρχουν εκεί.

Κράταιγος: δέντρο με μέτριο ανώστημα—έπεναν τρυφερά κλωνάρια του και φλούδια του τα έβραζαν και τάδιναν—όσους βρίσκονταν—απ' έξω—δηλαδή—όσους πάθαιναν ψυχικές, σαν να πούμε, ιαθήσεις—τόδιναν σε ψυχοτρόπο και σήμερα πολλά τέτοια φάρμακα έχουν Κράταιγος.

Δηλητηριώδη φυτά αναφέρονται: Το Στριγγόνι είναι φυτό με πλατιά μεγάλα φύλλα που βγαίνουν περιττυλλισσοντας τον κορμό του φυτού χωρίς μίσχο—συναντάται στην τοποθεσία Στριγγόνι, δεν το τρώνε τα ζώα—όσο κι αν πεινούν, όσο κι αν βόσκουν τα γύρω του φυτού μέρη.

Οι αρμόδιες Κρατικές Υπηρεσίες της Νομαρχίας μας, για την υλοποίηση της μελέτης, που στόχο της είναι την ανάπτυξη του Ζαγοριού και τη συγκρότηση του πληθυσμού στον τόπο του, έκαναν τον περασμένο Σεπτέμβριο (1984) στο Τσεπέλοβο.

Τα ζώα δεν το τρώνε—αν και λάθος—το φάνε φοφούν αμύων.

Κι ένα... σαρκόφάγο είναι ένα μικρό φυτό με σταχοειδή φύλλα—και με λουλούδι που βγαίνει απ' το κέντρο του σχεδόν έρποντος—μακρύς ο μίσχος του λουλούδι—δηλαδή ψηλός απ' το κέντρο του φυτού με κίτρινα πέταλα 4 ή 5—συναντάται σε κάθυρα μέρη—πράχους και μέσα σε βρύση—κλίκια έτσι το βλέπεις στη Μπάλα—στο βρόχο δώσε απ' την Άγια Βασίλη και στη βρύση του Ρεοσου—τα φύλλα του απ' την άνω μεριά έχουν μια κολλήτική ουσία—γλειώδη, γλίνα πάνε τα κουκουτάρια—κάθονται και κολλούν και το φυτό τα απορροφεί—μου το επέδειξε ο μακαρίτης Πινότος—κατά συλλογές και καλός γνώστης του φυτικού Βασιλείου (υπάλληλος ναυτιλιακό γραφείο).

Η χλωρίδα στο Βρυσοχώρι είναι τελείως ανεξερεύνητη—το τελευταίο μέχρι το 1972 που ήμουν στο Βρυσοχώρι από το 1951 συνέχισε ο ναυς Έλληνας—δεν ήρθε για τίποτα—μόνο δύο ξένοι.

Μια αποστολή του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ (Καίμπρις Εμπριον) 7 φοιτητές του Πανεπιστημίου—σε επάνω στο Λάκκο—δεν έχω ακούσει για κάποια χρήση του. Πολύ λίγα άτομα υπάρχουν εκεί.

Κράταιγος: δέντρο με μέτριο ανώστημα—έπεναν τρυφερά κλωνάρια του και φλούδια του τα έβραζαν και τάδιναν—όσους βρίσκονταν—απ' έξω—δηλαδή—όσους πάθαιναν ψυχικές, σαν να πούμε, ιαθήσεις—τόδιναν σε ψυχοτρόπο και σήμερα πολλά τέτοια φάρμακα έχουν Κράταιγος.

Δηλητηριώδη φυτά αναφέρονται: Το Στριγγόνι είναι φυτό με πλατιά μεγάλα φύλλα που βγαίνουν περιττυλλισσοντας τον κορμό του φυτού χωρίς μίσχο—συναντάται στην τοποθεσία Στριγγόνι, δεν το τρώνε τα ζώα—όσο κι αν πεινούν, όσο κι αν βόσκουν τα γύρω του φυτού μέρη.

Παρακάλεσα και τα φοιτητά της αποστολής και τον κ. Μιλέα για μου στείλουν κάτι σχετικά με τα «Αγγλοι» είναι—ούτε στείλουν ούτε έστειλαν.

Η λάρκα του Αώου και ιδιαιτέρως σπάνιο—δέντρο καθαρά δασικό, μά-

ζει με το έλατο αλλά τα φύλλα του βελόνες του, πιο πυκνές, πιο λειοτέρες, βαθύτερα πράσινες—απ' την ανάπτυξη του Ζαγοριού και τη συγκρότηση του πληθυσμού στον τόπο του, έκαναν τον περασμένο Σεπτέμβριο (1984) στο Τσεπέλοβο.

Τα ζώα δεν το τρώνε—αν και λάθος—το φάνε φοφούν αμύων.

Κι ένα... σαρκόφάγο είναι ένα μικρό φυτό με σταχοειδή φύλλα—και με λουλούδι που βγαίνει απ' το κέντρο του σχεδόν έρποντος—μακρύς ο μίσχος του λουλούδι—δηλαδή ψηλός απ' το κέντρο του φυτού με κίτρινα πέταλα 4 ή 5—συναντάται σε κάθυρα μέρη—πράχους και μέσα σε βρύση—κλίκια έτσι το βλέπεις στη Μπάλα—στο βρόχο δώσε απ' την Άγια Βασίλη και στη βρύση του Ρεοσου—τα φύλλα του απ' την άνω μεριά έχουν μια κολλήτική ουσία—γλειώδη, γλίνα πάνε τα κουκουτάρια—κάθονται και κολλούν και το φυτό τα απορροφεί—μου το επέδειξε ο μακαρίτης Πινότος—κατά συλλογές και καλός γνώστης του φυτικού Βασιλείου (υπάλληλος ναυτιλιακό γραφείο).

Η χλωρίδα στο Βρυσοχώρι είναι τελείως ανεξερεύνητη—το τελευταίο μέχρι το 1972 που ήμουν στο Βρυσοχώρι από το 1951 συνέχισε ο ναυς Έλληνας—δεν ήρθε για τίποτα—μόνο δύο ξένοι.

Μια αποστολή του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ (Καίμπρις Εμπριον) 7 φοιτητές του Πανεπιστημίου—σε επάνω στο Λάκκο—δεν έχω ακούσει για κάποια χρήση του. Πολύ λίγα άτομα υπάρχουν εκεί.

Κράταιγος: δέντρο με μέτριο ανώστημα—έπεναν τρυφερά κλωνάρια του και φλούδια του τα έβραζαν και τάδιναν—όσους βρίσκονταν—απ' έξω—δηλαδή—όσους πάθαιναν ψυχικές, σαν να πούμε, ιαθήσεις—τόδιναν σε ψυχοτρόπο και σήμερα πολλά τέτοια φάρμακα έχουν Κράταιγος.

Δηλητηριώδη φυτά αναφέρονται: Το Στριγγόνι είναι φυτό με πλατιά μεγάλα φύλλα που βγαίνουν περιττυλλισσοντας τον κορμό του φυτού χωρίς μίσχο—συναντάται στην τοποθεσία Στριγγόνι, δεν το τρώνε τα ζώα—όσο κι αν πεινούν, όσο κι αν βόσκουν τα γύρω του φυτού μέρη.

ΟΙ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΤΗΣ ΕΡΤ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 5
και προβλήματα που σήμερα μας απασχολούν και που μπορεί ν' ακουστούν καλύτερα από τους αρμόδιους εάν σωστά παρουσιαστούν.

Το οδικό δίκτυο θα μπορούσε να πάρει ένα κομμάτι από την εκπομπή για να συνδιάσει συγχρόνως και τις ωφέλειες που θα είχε η περιοχή από την ολοκλήρωσή του.

Έτσι θα μπορούσαμε να δούμε τοποθεσίες κατάλληλες για χειμερινά τουριστικά κέντρα, περιοχές απέραντες που πολυσυζητήθηκαν για την ίδρυση και λειτουργία κυνηγητικών περιοχών, χωριά ασφυκτικά δοσμένα στο πράσινο, δρόμοι πλακοστρωμένοι και σκεπασμένοι με πέγρουλα και λουλούδια, νερά τρεχούμενα τείχη Ρωμαϊκά Πελασγικά που βρίσκονται στο Σκαμνέλι στο Μακρίνο κι αλλού.

Ακόμη θα έπρεπε με ιδιαίτερη έμφαση να προβληθεί το σημερινό ΖΑΓΟΡΙ που κάθε μέρα γίνεται και πιο όμορφο με τα υπέροχα σπίτια που συνεχώς φυτρώνουν σ' όλα τα χωριά και που είναι το μοναδικό παρυσήριο.

Το ΖΑΓΟΡΙ διαμόρφωσε μια ζωή που χρόνια στάληκε μοναδικό φαινόμενο και πρότυπο για μίμηση.

Ο Ζαγορίσιος τότε και τώρα όσα πλούτη και αν αποκτήσει όση ευτυχία και αν βρει στη ζηνήτιά, ούτε για μια στιγμή δεν ξεχνάει την αγαπημένη του πατρίδα.

Αγίατρευτος παραμένει ο πόνος για το χωρι

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

ΣΤΑΘΗ Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ

Ο ΠΑΝΩ - ΣΟΥΔΕΝΙΩΤΗΣ ΝΙΚ. Χ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ

Διεκρίθη εν Μοναστηρίω εις την Ίδρυσιν και διοργάνωσιν ηθικοπλαστικών και εθνικών συλλόγων, κυρίως του συλλόγου των Φιλομούσων, διά της δράσεως και των πόρων του οποίου σωματοειδής ηγοράσθησαν τα πρώτα δπλα της τοπικής κατά των Βουλγάρων άμυνας των Μοναστηριωτών Έλλήνων. Τακτικός συνεργάτης των Άρχιερέων και Προξένων της Έλλάδος, χρηματίσας επί σειράν έτών έφορος των εθνικών οικτροφείων και μέλος εξελεγκτικών επιτροπών της διαχειρίσεως Εύαγών Ίδρυμάτων της Έλληνικής Κοινότητας Μοναστηρίου (Ναών, Σχολών, νοσοκομείων.

Έν Μυτιλήνη κατά την εθνικήν συμφοράν του 1922 έπρωτοστάτησεν εις την Ίδρυσιν και οργάνωσιν της υποδειγματικής καταστάσεως διά την λειτουργίαν της «Παλλεσθιακής Έπιτροπής Προσφύγων» κατορθώσας διά της συνεργασίας μετά επιλέκτων μελών της φυλογενούς κοινωνίας Μυτιλήνης να άνακουφισθή έπ' άρκετόν χρονικόν διάστημα διά τοπικών πόρων πληθυσιμός δεκάδων χιλιάδων προσφύγων.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Βιογραφικά του Νικ. Χ. Γεωργιάδη (Τσανάκα στο ξεκίνημα) θα παραθέσουμε πολύ λίγα. Στη μικρή του πατρίδα, πά Πάνω Σουδενά του Ζαγορίου Ίωαννίνων έζησε τα πρώτα έφτά χρόνια της πολυκύμαντης ζωής του. Αυτά ώστόσο με τη συμπαράστασιν και μιάς εξαίρετης Μάνας, της Εύγενούλας, στάθηκαν ικανά να έμπνεύσουν και έσταλλάξουν στην ψυχή του Νίκου Γεωργιάδη μια παθολογική άγάπη και άφοσίωση στη γενέτειρα, τέτοια που να στέκεται για παράδειγμα και φωτεινός οδηγός για τους Σουδενιώτες, αλλά και για όσους έχουν την προέλευσή τους από μικρές πατρίδες. Είναι η προσφορά στο χωριό του άνυπολόγιστη. Η πιο μεγάλη με πληθος άλλων είναι η ύσταση και η λειτουργία της Λαμπριαδείου Βιοτεχνικής Σχολής στο χωριό του. Έκασοντάδες πολλές άπόφοιτες είναι ο άπολογισμός της Σχολής, που είναι σκορπισμένες σ' όλη την Ελλάδα άποκαταστημένες έπαγγελματικά.

Κάτι άλλο αξιόλογο που είναι μνημονεύσιμο στα βιογραφικά του Γεωργιάδη είναι και το αυτό.

Άπό το Μοναστήρι θα θρεθί στη Μυτιλήνη. Η παρουσία του εκεί επί 9 δλόκληρα χρόνια με την ιδιότητα του διευθυντή της Τραπεζής Άνατολής 1914-1923 θα σηματοδεχτεί με άλλη μεγάλη εθνικοθηρησκευτική προσφορά στο ίδιο ύψος με αυτό που πρόσφερε στη δεύτερη πατρίδα του, το Μοναστήρι.

Είναι άπ' αυτούς που πρωτοστάτησαν για την περιθαλψη και εγκατάστασιν πολλών δεκάδων χιλιάδων προσφύγων στο Νησί της Σαπφώς, όταν κυνηγημένοι, έξουθενωμένοι, βγήκαν στον καιρό της Μικρασιατικής καταστροφής στη Μυτιλήνη. Όλη αυτή η δουλειά, όλες οι προσπάθειες, οι ενέργειες που έγιναν τότε, είναι άποτυπωμένες σε ένα χρονικό με 365 σελίδες μεγάλες δακτυλογραφημένες. Στο ίδιο κείμενο είναι καταχωρισμένες 57 φωτογραφίες, από τις οποίες μερικές περισσότερο μοιάζουν με ζωγραφικούς πίνακες.

Δέν είναι ώστόσο οι δύο μεγάλες αυτές εργασίες του Γεωργιάδη, καθώς και η Ίδρυση και λειτουργία της βιοτεχνικής σχολής στην πατρίδα του τα μοναδικά επιτεύγματα. Η προσφορά της προσωπικότητας αυτής με παραστάτη τη Μοναστηριώτισσα σύζυγό του Βιργινία σ' όλη τη διάρκεια της ζωής του είναι άπιθανη και άγνωστη έως τώρα. Ο Γεωργιά-

δης μένει άνεξερεύνητος και θα χρειασθί μόθος πολύς και μεγάλη προσπάθεια, ή προσωπικότητα του μεγάλου Σουδενιώτη να γίνει γνωστή στην έκταση που της ταιριάζει. Επειώς το όγκώδες άρχειο του Γεωργιάδη διαφυλάσσεται με άσφάλεια και περιμένει τόν έρευνητή - μελετητή που θα καταπιαστή μ' αυτό.

Είναι μιά φωτεινή διάνοια ά Σουδενιώτης αυτός, που και ή πρώτη έπαφή μαζί του καταπλήσει για τη μεθοδικότητα την ταξινόμηση, την άκάματη εργατικότητα, με την οποία έπεξεργάζεται το ύλικό του.

Ο Γεωργιάδης πέθανε το 1967 σε ηλικία 88 χρονών, έκτύπωση της μελέτης του «Όσα έγραφα στο Μοναστήρι 1903-1912» άπό την Έταιρεία Μακεδονικών Σπουδών άρνη δρόσημο για περαιτέρω έρευνα με θέμα «Ο Ν. Γεωργιάδης και το έργο του».

Εμείς έκφράζουμε τις εύχαριστίες και την εύγνωμότητά μας προς το μεγάλο Ίδρυμα, την Έταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, που άνταποκρίθηκε στο αίτημά μας να τιμηθί το Ν. Γεωργιάδη, που είναι, όπως γράφει ο ίδιος, το γέννημα Σουδενιώτης, το θρέμμα Μακεδόνας, Ήπειρω - Μακεδόνας σπουδαίο τέκνο των δυο μεγάλων διαμερισμάτων της χώρας.

Είχαι στείλει αυτόθιολογικά και βιογραφικά με προσωπική να γίνει ή έκτύπωση.

Στις 20 Ίουνίου με πήρε στο τηλέφωνο ή κ. Βαφειάδης. Το χειρόγραφο του Νίκου Χ. Γεωργιάδη με τόν τίτλο «ΌΣΑ ΕΓΡΑΨΑ ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ 1903-1912» άποτελούσε πιά ή ύπ' άριθ. 33 έκδοση της Μακεδονικής Λαϊκής Βιβλιοθήκης.

Στην έφημερίδα «Μακεδονία» της Θεσσαλονίκης με τη μεγάλη κυκλοφορία - ήμερομηνία 27-6-1984 - ήταν καταγεγραμμένο ένα έκτεταμένο σημείωμα για την έκδοση αυτή στη Β' σελίδα.

Γενικός τίτλος του σημειώματος: «ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ».

Δεύτερος τίτλος: Το άλησμόνητο Μοναστήρι. Συγκινητική άνταπόκριση της έποχής 1903-1912.

Κείμενα όλο συναίσθημα και παλμό.

Άκολουθεί ένα άπόσπασμα από τις 2 πρώτες παραγράφους του σημειώματος. «Όσα έγραφα για το Μοναστήρι είναι ο τίτλος μιάς νέας έκδοσης Έταιρείας Μακεδονικών Σπουδών στη σειρά της «Μακεδονικής Λαϊκής Βιβλιοθήκης». Ο χαρακτήρας της υποκειμενικότητας της έκδοσης προσάδει την ιδιάζουσα γεύση της.

Πρόκειται για άφηγήσεις του Νικολάου Γεωργιάδη, που ήταν περισσότερο λόγιος και λιγότερο δημοσιογράφος από άρχων του σημερινού αιώνα. Ήπειρώτου και μεγαλομάνου στο Μοναστήρι με αίσθητήριο να συλλαμβάνει και να έκφραζει με σαφήνεια και αίσθημα καταστάσεις και εικόνες στην την πραγματικότητα και τη ροή της ζωής. Μαχητικός από πέννα του και στην όλη του προσφορά στον Μακεδονικό Άγώνα φυλακίστηκε από τους Τούρκους και τελικά έγινε τροπεζικός υπάλληλος. Υπηρέτησε στο Μοναστήρι, τη Μυτιλήνη και τη Θεσσαλονίκη, όπου και μετά τη συνταξιοδότησή του πέθανε το 1967 σε ηλικία 88 χρονών. Άφησε όμως για τις μέλλουσες γενιές όχι ίσως άριστουργήματα, αλλά έκκλημψεις της σκέψης του και συνθέσεις στιγμιότυπα από τη ζωή στο άλησμόνητο Μοναστήρι κατά τις άρχές του αιώνα και από την άνάταξη του έλληνοσημού του στα δύσκολα χρόνια και πιο κρίσιμα χρόνια για τη νεώτερη Μακεδονία.

Μονογραφία Χ.Λ.

Αυτή ή προσπάθεια και ή εθνική προσφορά συμπιέστη με τα νεανικά χρόνια του, ήτοι δηλ. από τα 23 έως τα 32 χρόνια. Τόν βλέπουμε έπειτα διευθυντή της ίδιας Τραπεζής Άνατολής στη Μυτιλήνη 1914-1923. Κι' εκεί, όπως προαναφέραμε, ήταν πολύ μεγάλη ή προσφορά, συνδυασμένη με το χρονικό τώς 365 σελίδων και των 57 φωτογραφιών.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

ΖΑΓΟΡΙ μας

ΝΕΑ ΤΟΥ ΒΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ

Ο Μορφωτικός Σύλλογος Βρυσοχωρίου έδωσε στα Γιάννινα τον καθιερωμένο χορό στην μεγάλη αίθουσα του Ξενοδοχείου «Βυζάντιον» στη Παρασκευή το βράδυ της 15 ης Φεβρουαρίου. Μία στον άνετο χώρο συγκεντρώθηκαν τα μέλη της χορευτικής ομάδας του Βρυσοχωρίου και πολλοί γνωστοί και φίλοι προσκεκλημένοι. Από την αρχή στην κατάμεστη αίθουσα επικράτησε μια θερμή ατμόσφαιρα οικειότητας, που προηγουμένως μια βραδιά αυθόρμητου κεφιού και χορούμενου γλεντιού. Και έτσι, που προβάλλονταν ένα σύνολο, που κινούνταν με τάξη στο ρυθμό της μουσικής των οργανοπακτών, που γνώριζαν την ιδιαίτερη φύση του κάθε χορού.

Το Βρυσοχώρι έχει μακρά και λαλή παράδοση στο χορό και πρέπει να τηρηθεί ανόθευτη και να εξελιχθεί, γιατί ο χορός είναι βασικό καλλιτεχνικό στοιχείο του λαϊκού μας πολιτισμού. Και είναι αξιόπαινα τα μέλη του Ομίλου που κράτησαν το χορό στα σεμνά και σοβαρά παραδοσιακά σχήματα. Σαν τελείωσαν όλα τα τραγούδια, με θερμές εκδηλώσεις και ενθουσιασμό με μιας πλημύρισε η πίστα και στήθηκε γενικός χορός με αυθόρμητη ευθυμία κέφι και χαρούμενη διάθεση, που διήρκεσε μέχρι τις πρωινές ώρες, με μια διακοπή για την κλήρωση του λαχείου, που περιλάμβανε πολλά και καλά δώρα.

Έτσι, φέτος ο ετήσιος χορός του Συλλόγου, με την προβολή του Χορευτικού Ομίλου τον ενθουσιασμό και την χαρούμενη διάθεση όλων άφησε μια ωραία, μια αγαθή κίνηση, που θα πρέπει να αποβεί κίνητρο για όλο και καλύτερες επιδόσεις, ώστε σε επόμενες εκδηλώσεις να έχουμε μια παρουσίαση άρτια.

ΑΔ. Κ..

Ο ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΘΡΑΚΙΤΗ ΚΑΙ Ο ΩΡΑΙΟΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΣ

Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Ανθρακίτη «Ο ΜΕΘΟΔΙΟΣ» στα Γιάννινα πιστός στην ευχή που έδωσε στον περυσινό πετυχημένο χορό του... «Μακάρι και του χρόνου να βρεθούμε πάλι υγιείς και ευτυχισμένοι και κάθε χρονιά περισσότεροι αλλά και καλύτεροι...», υλοποίησε την ευχή αυτή διοργανώνοντας και φέτος τον ετήσιο αποκριάτικο χορό τις πρώτες απόκριες 17 Φεβρουαρίου στο κέντρο «ΔΕΙΛΙΝΑ» με το άριο στο κέντρο του Γιάννη Κατσιούπη (Μπάκα) - Νίκου Δέρβα (Ψαρό).

Η έκδηλωση ήταν ένα ευχάριστο ξεφάντωμα αλλά και μια καλή και χρήσιμη ευκαιρία να έλθω ο ένας πιο κοντά στον άλλο. Όλοι αντήλαξαν ευχές, θυμήθηκαν παλαιά έθιμα του χωριού μας και ακούσθηκαν τα όμορφα Ζαγορίσια τραγούδια.

Εκ μέρους του Δ.Σ. του Συλλόγου μίλησε ο Βαγγέλης Γιαννακός γνωστός για την μεγάλη προσφορά του στο Σύλλογο και εκτός από ευ-

χές κάλεσε όλους να αγκαλιάσουν το Σύλλογο για να μπορέσουμε όλοι μαζί να πετύχουμε περισσότερους στόχους.

Εν συνεχεία άνοιξε το χορό ακολουθούμενος από το υπόλοιπο Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο πραγματικά ήταν επί ποδός για την καλύτερη εξυπηρέτηση των καλεσμένων.

Το χορό τίμησαν με την παρουσία τους αρκετοί μόνιμοι κάτοικοι του χωριού μας αφηφώντας καιρικές συνθήκες, αλλά και μεγάλος αριθμός Ζαγορίσιων. Ακολούθησε λαχειοφόρος αγορά με πολλά πλούσια δώρα. Θα μείνει πραγματικά στην Ιστορία ο φετινός χορός με την μεγάλη επιτυχία που σημείωσε.

ΑΠΟΚΡΙΑ ΣΤΗ ΒΙΤΣΑ

Για μια ακόμη φορά ένα από τα παλιά έθιμα της Βίτσας λειτουργήσει και πάλι τις Απόκριες. Ποιά είναι; Μα ποιο άλλο! Η πατροπαράδοτη φωτιά και φέτος όπως και κάθε χρόνο άναψε στο κέντρο του χωριού, χάρη στις προσπάθειες των χωριανών να κουβαλήσουν ξύλα. Γύρω από τη φωτιά χόρεψαν ντυμένοι Καρναβάλια κάτοικοι της Βίτσας και μετά ακολούθησε γλέντι στα καφενεία του χωριού. Τώρα που γράφουμε αυτά, θυμόμαστε που παλιά, μικροί πηγαίναμε στα σπίτια για να μας δώσουν ξύλα και λέγαμε το τραγούδι.

Δώσ' μου Μπάμπο ξύλα
Μη σ' τσάκισω τ' θύρα
και την Παραθύρα.

Και ρίξε ξύλα μετά, το βράδυ στη φωτιά για να είναι μεγαλύτερη από εκείνη απέναντί του Καπέσοβου. Τελειώνοντας ευχόμεστε να μη σβήσουν ποτέ αυτά τα έθιμα στη Βίτσα.

● Για να μην μείνουν χωρίς αποκριάτικο γλέντι όσοι Βίτινοι δεν θα πήγαιναν στη Βίτσα, ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Βίτσας, οργάνωσε στις 8 Φεβράρη, στο Κέντρο «Γαλαξία» στα Γιάννινα την καθιερωμένη πια αποκριάτικη συνέντασή του.

Οι διακόσιες περίπου Βίτινοι και φίλοι της Βίτσας που παραβρέθηκαν, είχαν την ευκαιρία να διασκεδάσουν με την ψυχή τους, να φάνε, να πιουν και να χορέψουν με την ορχήστρα και τους γλυκούς ήχους του κλαρινού του Γόρη Καυάλη.

Ο άφθογος χαρτοπόλεμος και οι σερπαντίνες που έδειξαν το αποκριάτικο χρώμα, μαζί με τη χαρά και το κέφι των παρευρισκομένων έδωσαν κάτι το ξεχωριστό που θα μείνει στη μνήμη όλων. Στη λαχειοφόρο αγορά, που ακολούθησε ο τυχερός της βραδιάς ήταν ο κ. Σπύρος Παπαρήτσος, που κέρδισε το πρώτο δώρο που ήταν ένα στερεοφωνικό συγκρότημα. Μετά τη λαχειοφόρο γλέντι συνεχίστηκε με το ίδιο κέφι και κατέληξε να τελειώσει στις 4.39' τα ξημερώματα.

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

ΑΘΗΝΑ.— Το βράδυ της 28 Φεβρουαρίου στις ευρύχωρες αίθουσες του Ξενοδοχείου ΟΛΥΜΠΙΚ ΟΤΕΛ δόθηκε ο χορός της Ένωσης των Ζαγορίσιων Αθηνών που στέφθηκε από μεγάλη επιτυχία.

Στα μέλη της Ένωσης και τους φίλους τους μίλησε στην αρχή ο Πρόεδρος της Ένωσης κ. Κλεόβουλος Βλαδίκας, που αναμνήστηκε το ρόλο των Ζαγορίσιων στους κοινωνικούς, πολιτιστικούς, εθνικούς κ.ά. τομείς, και επισήμανε τα προβλήματα που απασχολούν το σημερινό Ζαγόρι, και τις φροντίδες που καταβάλλει Ένωση για την καλύτερη των συνθηκών διαβίωσης των μόνιμων κατοίκων του Ζαγορίου.

Πριν αρχίσει ο χορός η μάνα του Ζαγορίου κ. Φρόσω Ιωαννίδη έκοψε την βασιλόπιτα και μαζί με τις Ζαγορισιοπούλες που φορούσαν τις παραδοσιακές τους στολές έστειρε το χορό.

Το συγκρότημα των λαϊκών οργάνων βοήθησε να κρατηθεί το κέφι ως τις πρωινές ώρες της επομένης ημέρας.

Το κέφι και η συμμετοχή, που σε αριθμό ξεπέρασε κάθε προηγούμενη χρονιά, απέδειξε την αρτιότητα της προεργασίας που ο κ. Πρόεδρος της Ένώσεως και τα μέλη της Επιτροπής για πολλές μέρες είχαν επιμεληθεί. Τους αξίζει κάθε έπαινος και δικαιολογημένα δέχτηκαν τις ευχαριστίες των παρευρεθέντων.

Π.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΕΣ ΕΥΧΕΣ

Συγχαίρουμε θερμά τους:

1) Τον φίλο και φίλο Βασίλειο Δημ. Λαμπριαδή, τον άρχοντα αυτόν συλλέγοντα, από τα πάντα Σουδενά, για την έκδοση της ως μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Ρίξαρειού Έκκλη. Σχολής Άθηνων και των άμυράδων, ότι από της θέσεως του αυτής, θα μεριμνήσει εν άγαπή συνεργασία μετά των λοιπών έλλαιωτών συναδέλφων του των κατεστημένων από το Ζαγόρι, εν τω Συμβουλίω αυτό, για τα θέματα των χωριών του Ζαγορίου, Μοναστηρίου, έκκλησιών, γεφυρών, θρύψες, παραδοσιακά σπύρια κλπ.

2) Τον έξοχότατο και το ευχάριστο Βασίλειο για την άπείστη προσοχή γνή απεί από λειτουργία του Άεροστατικού και το ευχάριστο και την προσέλευση και

3) το λαμπρό νέο Κώστα, γιό του Δοδριανού Ροδόπου Βαλάνου για την μεταγραφή του στο Β' έτος της Σχολής Ήλεκτρον. Υπολογιστών και Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πατρών άκόματι επιτυχών εξετάσεων από το WANE UNIVERSITY των Η.Π.Α.

Γεώργιος Νέγας

ΠΩΣ ΗΜΕΡΕΨΑΝ ΟΙ ΑΓΙΟΙ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 4

την τὰ δωμάτια να διώξει: τὰ κακά πνεύματα, μπορεί κάποιος απ' αὐτὰ νὰ καθυστερούσε τὸ γυρισμό μας. "Ὅταν ἔφτασαν μεσάνυχτα δὲν ἄντεξε. Πῆρε σβάρνα τοὺς δράκους, οὔτε λογάρισε τὸ σκοτάδι, οἱ φύθοι παρὰ-μερίστηκαν μπροστὴ στὸν κήρυγμα τοῦ ἀντικειμενικοῦ, ἔτσι πίστευσε, ἔβλεπε ἀνάμεσα καὶ τοὺς κλέφτες ποὺ ἀλώνιζαν τότε τὸ Ζαγόρι, εἶχαν πιάσει κλέβας χωριανούς μας καὶ ὁ κόσμος ἔπαυσε. "Ὁ νοὺς της ἦταν σὲ μᾶς, πο-τὲ δὲν εἶχε γίνε τέτοιον πράγμα, νὰ χαθούμε ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὰ μεσάνυχτα. "Αὐτοῦς σὺν τὴν πόρτα τῆς ἐκκλησίας, τὴν εἶχαμε κλείσει γιὰ νὰ προφυλαχτοῦμε ἀπὸ τὸ κρύο τοῦ Μάρτη, δὲν τὴν πῆραμε εἴσηση ποὺ μίπηρε: ἡμεῖς καθόμασταν στὰ στασιδία ὁ ἕνας ἀπέναντι στὸν ἄλλο, οὔτε καταλαβαίναμε πὰ τὴ μᾶς γινόνταν, οἱ λέξεις συνέχισαν νὰ θοάνουν ἀπὸ τὸ στόμα ἀσυνάρτητες, ἕνα μονότονο μουρμουρητό, ὁ κόσμος εἶχε σήσει γύρω μας, εἶχαμε πείσει σὲ ἕνα εἶδος καταληψίας, ἡμῶς μ' ἐκείνης τῶν θερμότητων ποὺ σπρδύλιζαν, ζαλίζονταν καὶ πέφτουν, μόνο ποὺ ἡμεῖς φτάσαμε σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση μὲ τὴς λέξεις, ἀναριθμητὲς λέξεις, δὲ γινόνταν ἄλλως, οἱ ἄγιοι μᾶς παρακαλοῦσαν, ζητοῦσαν τὸ μερίδιον μὴς ποὺ τοὺς ἄντηκε.

Ἡ μητέρα ἔκρινε πὺς δὲ μπορούσε νὰ κάνει τίποτα. "Ἐνα δὲος τὴν εἶχε καταλάβει ἀπὸ τὸ σπληνὸ ποὺ ἀντικρίζε. Οἱ φύθοις στὴς κατῆλες ἔπαιζαν, τὴ μὴ λυγροθυμοῦσαν καὶ τὴν ἄλλη τινάζονταν ἀπὸ τὰ πλῆμυρζαζον φῶς τὴν ἐκκλησίαν, ἔλεγες πὺς καταλάβαιναν τὰ μουρμουρητὰ τῶν ἀνθρώπων, ἔμπαιναν σὲ νόημα τῆς ιστορίας, παρακαλοῦσαν μὴς μὴ κομμένη ἀνάστα τὰ πάθη καὶ τὴν ταπεινότητα, καὶ ὕψωναν τὸ ἄναστημά τους, ἔσαν ἐρχόταν ἡ δικαιοσύνη τῶν μαρτύρων. Τὰ κερὰ εἶχαν σωθεῖ καὶ μόνο οἱ λίγες λαμπάδες ἔπαιζαν, ἄλλοι παυρῶνι αὐτὲς, ἀνάλογα μὲ τὴς πνοὲς τοῦ ἁέρα ποὺ ἔμπαινε ἀπὸ τὴς χωριανίδες τῆς πόρτας καὶ τῶν παραθυρίων. Κίπαστε ἡ ἀντίσφιχα ἔμπαινε ἀπὸ τὰς διαστάσεις καθὼς οἱ φύθοις ἀπὸ τὴς κατῆλες καὶ τὴς λαμπάδες ἀρχίζαν ξαφνικά νὰ τρεμουλιάζουν, καὶ ἄλλα γύρω ἔστησαν χορὸ, οἱ τοῖχοι, τὸ τέμπλο, τὰ σκεύη τῆς ἐκκλησίας, ὁ παντοκράτορας ἀπὸ ψηλὰ κουνούσε ἀπειλητικὰ τὸ χεῖρ του, τὰ πρόσωπα τῶν ἁγίων ἔμπαιναν ἄλλη μορφή, μεγάλωναν καὶ μικραίνουν, κάποτε ἔδειχναν περισυλλογή, ἄλλες φορές ὀργή ἢ συγκάταση, τίποτα δὲν ἔμεινε σταθερό, ἄλλα ἄλλαζαν ἀπὸ στιγμὴν πὲ στιγμὴν. Καὶ μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀντίσφιχα δυὸ ἄνθρωποι συνέχισαν νὰ μουρμουρίζουν λόγια ἀκατάληπτα, κατὰ συνέχισαν, σέφτινται ἡ μητέρα καὶ μαζεύτηκαν πίσω ἀπὸ τὸ ἐπιτροπικό, ἔπεισε κατὰ νὰ μὴ φαί-

νεται, χάθηκε μέσα στοὺς ἴσκιους ποὺ τὴν περνούσαν.

Κίπαστε ἄλλα τέλειαν. Τὰ θυλὰ ἔβλεπες, ὁ παπὺς ἦμας καὶ ἐπὶ συνεχιζόμεν νὰ μουρμουρίζουμε ἐπὶ ἐρχόταν σὲ νὰ ἀπ' ἐκεῖνα ποὺ δόξαμε, ἔτσι ἄπως γίνεται μὲ τοὺς φυσικοὺς νόμους τῆς κινήσεως. Σπῆρε καὶ ἔγινε ἡσυχία, ἀνάμεσα καὶ τὰ φύλλα, ἔσαν εἶχαν ἀπομείνει, χαμῆναι. Μέσα ἀπὸ τὰ μυσάλευστα μάτια μου κατάρθισα νὰ ξεχωρίσω τὸ πρῶτο ποὺ τοῦ παπῶ, ποὺ ἔλαμπε ἀπὸ ἐκκαίνισή. Κανένα ἔγινε κοῦρῶν ἐκκαίνισαν, ἄλλα ἦσαν ἑσῶτερα τώρα, ἦσαν σῆγουρ πὺς ἐκείνη τὴν στιγμὴ θρυσκάταν σὲ μὴ ἀπὸ τὴς εὐτυχέστερες στιγμῆς τῆς ζωῆς του. Τὰ μὲτα ποὺ ἔφεραν γύρω ἄλλη τὴν ἐκκαίνισα, σταματοῦσαν σὲ πρῶτον ἀγῶνα, ἀρχίζε μαζί τοὺς σῆγουρ μυστικὸ διάλογο, οἱ ἀντιπρόθετοι μῆς ροῦσαν πὺς ἄλλα πῆραν καλὰ, οἱ ἄγιοι ἦσαν τώρα ἡμεῖς, εἶχαν σῆρε τὴν ἀμαρτία τῶν ἀνθρώπων ὁ ἄγιος "Αἰέξιος, τοῦ χαμῆναι ἔλας, ἔγινε καὶ αὐτὸ τὴ νύχτα ἐκείνη τῆς μεγάλης ἀγρύπνιας, ἔτσι μὲ ἔλεγε ὁ παπὺς ἀργότερα.

Ἐίχε φτάσει ἡμῶς ἡ ὥρα τῆς μητέρας. "Ἦρθε κοντὰ μας, χωρὶς τὴν γνώσσουμε, λὰς καὶ εἶχε κατεβεῖ ἀπὸ τὴ συνάντησιν τῶν ἱστορημένων γυναικῶν, μᾶς σῆρῶσε ἀπὸ τὰ κατῆλες, ἔτριψε τὰ χέρια μας, μᾶς ἔπεισε ἀπὸ τὴ μέση, ἔβλεπε τὴν ἐκκαίνισα καὶ σῆρε - σῆρε, νὰ μὴ συναντήσουμε στὴς πέτρες τῶν καλῶν περῶν, μᾶς ἔσπρε σπῆρε. Τίποτα δὲν καταλάβαινε, εἶχαμε χάσει κάθε αἰσθησὶν μὲ τὴν πραγματικότητα, τὰ μάτια κατῆλες μῶς μῶς μῶς μῶς, ἡ κοῦρῶν καὶ ἡ ἀπὸ τὴν εἶχαν νεκρῶσει.

Ὁ παπὺς, μαλῆμενός ἀπὸ φουρτούνες, μῶρῶσε καὶ σῆρε τὴν πρῶτὴ, ἔπειτα ἐρχόταν τοῦ Ἑωφελισμοῦ, ποὺ νὰ τὸν καλῆσαι. Ἦρθε ἔξωπῆρε πολλὴ ἀργία, τὸ θρόνο. Ὁ παπὺς ἄνοιξε τὴν ἀργαλὶα καὶ μὲ δέχτηκε, ἦσαν ἡ ἀναγνώριση τῆς προσφοράς μου σὲν κατῆλες. "Τὰ κατῆλες, φῶνῶσε μὲ περῶνῶν, "δὲν τοὺς πέρασε. ἔτσι πῆραν νὰ κῶνουν; Γύρω ἄλλα ἡσυχίασαν. Μοῦ τὸ ἔπαι οἱ ἄγιοι, ἔτσι τὸ πρῶτὸ ἄνοιξε τὴν ἐκκαίνισα. "Ἄς κῶνουν ἔτσι θέλουν μὲ τὸ ἡμερῶνι τους. "Ἡμεῖς σῶσαμε τὸ χωριὸ ἀπὸ τὴν ἀμαρτία... Καὶ ἀπὸ τὴν κατῆλες...". πρῶτῶσε ὕστερα ἀπὸ μικρὴ σιωπὴ.

Μπορεῖ ἄλλα νὰ ἦσαν ἔτσι, ἔτσι δὲ ἔλεγε ὁ παπὺς, ἡμῶς ἐπὶ τὸν ρωσὰ τὴν ἀπὸ τὴν αὐτὴ ταλαιπωρία. Τοῦ Ἑωφελισμοῦ ἔπειτα μὲ πῆρε τὸ, καὶ ἔκανα καὶ νὰ ἱσχυρῶ. Μάλιστα σὲ κάποιον στιγμὴν κατῆλες ἔτσι εἶπε ὁ γκαρῶς, μὲ ὁ παπὺς δὲν τὸν πίστεψε. Αὐτὸς ἦσαν ἀργῶς πὺς οἱ ἄγιοι τῶν δικαιοσύνην ἡμερῶν ποὺ δὲν τοὺς ξεχάσαμε, εἶχαν πῆρε τὸ ἄλλα τους...

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΑΛΗΣ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 10
διακεκριμένον συγγραφέα τοῦ τοῦ Φώτη Πέτα, τοῦ πρωτότυπου γιὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ τουριστικοῦ ὁδηγοῦ τῆς Ἠπείρου, τῶν πρώτων ποιητικῶν Συλλογῶν τῆς νεότητος καὶ τῶν μεσοτῶν ποιημάτων τῆς ὥριμης ηλικίας, τῶν δεκάδων διηγημάτων, τῶν πολυάριθμων λογογραφικῶν ἐργασιῶν καὶ ιστορικῶν μονογραφικῶν, τῶν εκατοντάδων ἄρθρων σὲ ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ καὶ τέλος τῶν ἀμετρητῶν Σχολικῶν Βοηθημάτων, ποὺ δὲν εἶχαν μόνο γραμματολογικὴ καὶ γλωσσολογικὴ, ἀλλὰ καὶ λογοτεχνικὴ ἀξία.

Ἀφῆσαμε τελευταίον τὸ κοινωνικὸν ἔργο τοῦ Γιάννη Σαραλή γιὰ νὰ ἐπισημάνουμε ἐδῶ μίαν ἐνδιαφέρουσα ἀντίφασιν τῆς προσωπικότητός του: αὐτὴ ἡ ἡμερῆ, ἡ καλλιερῆμένη, ἡ ἐυγενικὴ ψυχὴ, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ διεκδικήσει τὰ δίκαια τῶν Ἠπειρωτῶν, τῶν Ζαγορισίων, τῶν συνανθρώπων, μεταβάλλονταν — γιὰ νὰ θυμηθούμε κάποιον μεγάλο ξένο ποιητὴ — σὲ ἀγρία καρδιά μὲ μίαν

ἀνυποχώρητη ἐπιθετικότητά ποὺ μόνο ἕνα εὐνοϊκὸν ἀποτέλεσμα μπορούσε νὰ τὴν ἐκτονῶσε. Τὸ ζήσαμε αὐτὸ πᾶν ἀπὸ 15 συνεχῆ χρόνια στὴ Ριζάρειο Σχολὴ ὅπου ἐμελλε νὰ προσφέρει κατὰ τὴν τελευταία περίοδον τοῦ βίου του τὸ σημαντικώτερον κομμάτι τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου του. Ἐκεῖ συγκεκριμένα, χεῖρ μὲ χεῖρ μὲ ἄλλους ἐκλεκτοὺς συναδέλφους καὶ μὲ τὴν «ἐξωθεν» ἀνεκτίμητη βοήθειαν τοῦ ἀξίου μαχητικοῦ καὶ υψηλόφρονος Στάθου Λαμπριδῆ, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὴς ἀρχῆς τοῦ καινούργιου χρόνου τιμᾶει μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ Πολυμελὲς Συμβουλίου τῆς Ριζαρείου, ἐκεῖ ὁ Γιάννης Σαραλὴς ἔδωκε μάχης ἀποτελεσματικῆς γιὰ τὴν δικαστικὴ κατοχύρωση τοῦ λεγομένου 30ο), γιὰ τὴν ἰδρυση τῆς Χειροτεχνικῆς Σχολῆς Μονοδενδρίου, γιὰ τὴν ἐξυγίανση τῶν Σχολῶν τῆς Ἀθήνας, γιὰ τὴν σωστὴ ἀξιοποίηση τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ Κληροδοτήματος, ποῦ, ὅταν συντελεσθεῖ στὴν ἐκτέλεσιν ποὺ αὐτὸς οραματιζόταν, ἡ ὠφέλεια καὶ τῆς μικρῆς μας πατρίδας θάνα ἀπροσμέτρητῇ. Ἀλλὰ πέρα ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἔργο, ὁ Γιάννης Σαραλὴς κατέληκε καὶ ἐν ἄλλο

πολύτιμο στοιχείον σ' ὅλους ἐμᾶς ποὺ συνεργαστήκαμε μαζί του: μᾶς ἐνέπνευσε μίαν μεθοδολογίαν δράσεως ὅμοια μὲ ἐκείνη ποὺ ἀποτύπωνε στα σφῆρα τοῦ λόγια, νομίζω, ὁ "Ἅγιος Αυγουστίνος: «κατὰ ἀναγκαίαν ἐνότητα, σὲ ἀμφίβολα ἐλευθερία καὶ σ' ὅλα τὰ ἄλλα ἀγάπη καὶ δημιουργία». Αὐτὴ ἦταν ἡ καλλίτερη παρακαταθήκη του καὶ αὐτὸς ἦταν ὁ Γιάννης Σαραλὴς: ἕνας ξεχωριστὸς ἄνθρωπος ποὺ ἀγάπησε ἐλκρινὰ τὸν ἄνθρωπον, τὴν ομορφίαν καὶ τὸ πνεῦμα.

Ἀξέχαστε φίλε, ἂς εἶναι ελαφρὺ τὸ χῶμα τῆς γενέθλιας γῆς ποὺ θα σὲ σκεπάσει καὶ ὅσα ἀταμίησε σῆμερον γιὰ λίγες στιγμῆς ἡ πολὺ ὁ «συμφωνία τῶν νεῦν» γιὰ νὰ μπορέσει ὁ ἀγαπημένος σου Βοῖ-δομάτης νὰ συνοδεύει τιμητικὰ τὴ μεγάλη ψυχὴ σου στο ἀγύριστο ταξίδι της.—

ΔΩΡΕΕΣ

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ: Ἡ συγγραφεύς καὶ Βασιλικὴ Παπακοσταντίνου — Καρπούζη προσέφερε στὴν Ἑνωσὴν Ἀποδήμων Ελαφοτόπου 2000 δρχ. στὴ μνήμην τῆς μάνας τῆς Εὐτέρπης.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Ὁ Δημήτριος Ιωάννου Φωτιάδης ἀπὸ τὰ Πάνω Σουδενὰ πῆρε τὸ πτυχίον τοῦ Χημικοῦ - Μηχανικοῦ ἀπὸ τὸ Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον μὲ ὀρεσθ. Θερμὰ συγχαρητήρια καὶ καλὰ σταδιοδρομία.

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

★

ΚΟΥΚΟΥΛΙ: Ὁ Γεώργιος Χρ. Βουζούνης ἀπεφοίτησε ἀπὸ τὴν Σχολὴν Θετικῶν Επιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Θερμὰ συγχαρητήρια.

Το Δ.Σ. τῆς Ἀδελφότητος

★

— Τὴν ἀγαπημένην μου ἀδελφὴν Ελεονώρα, ποὺ πῆρε τὸ πτυχίον τῆς Ιατρικῆς μὲ Ἀρίστη, ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἀθῆνας, συγχαίρω θερμὰ καὶ ἀπ' τὴν καρδίαν μου καὶ τὴν ἀδελφὴν τῆς.

— Τὴν ἀγαπημένην μου ἀδελφὴν Ελεονώρα, ποὺ πῆρε τὸ πτυχίον τῆς Ιατρικῆς μὲ Ἀρίστη, ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἀθῆνας, συγχαίρω θερμὰ καὶ ἀπ' τὴν καρδίαν μου καὶ τὴν ἀδελφὴν τῆς.

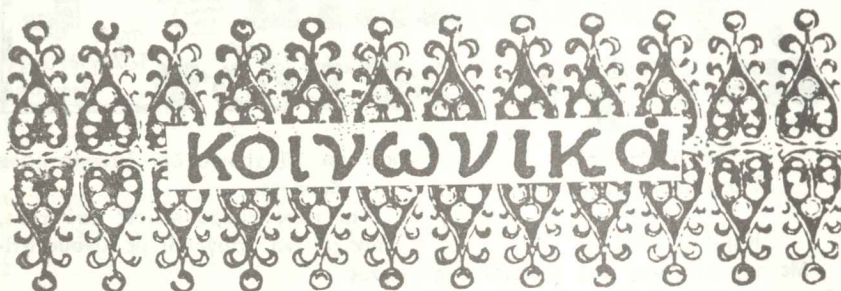
Ἡ ἀδελφὴ τῆς: Μερὸπη Στεφ. Τζούφη, Γατρός.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΒΑΣΙΛΗΣ Χ. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ

«Ἀρχόντες κατεδω-
ξάμεν δωρεάν»

Τὸ θαλερὸ μαντάτο γιὰ τὸ χαίρομαι τοῦ Βασιλῆα στὴς 13 Δεκεμβρίου καὶ οὐρανοῦ ταχύτητα, προκάλεσε στὰ Γιάννη καὶ σ' ὅλο τὸ Ζαγόρι συγκίνηση καὶ βαθύ νόον. Ἐφύγε ἡμεῖς, χαμογελώντας θάλεγε γιὰ τὸ μεγάλο ταξίδι, ἡσυχά ἔτσι ὅπως ἔτσι καὶ τὴ ζωὴ του. Μία ζωὴ γεμάτη καλοσύνη, ἀγάπη, ἀνθρωπιά, ἡμεῖς καὶ δρᾶση, ἀγῶνα συνέχισα γιὰ τὸ καλλίτερον, ὀπλισμένοι πάντα μ' ἐκεῖνο τὸ ὑπέροχον χαμόγελο ποὺ σκλάβωνε τοὺς συνανθρώπων μας. Καὶ ποῖος δὲν θυμάται τὸν αὐτοῦστο ἐργάτη τῆς Παιδείας, ἔτσι σὲ δάσκαλο εἴτε σὲ Ἐπιθεωρητὴ, τὸν Τραπεζοφίτη Βασίλη Βλαχοπούλου, τὸν καλωσύνατο χωριανόν, τὸν καλλίφωνο τροβαδούρον ποὺ μὲ τὴν καθάραν ομορφίαν τῆς καὶ λαοφιλῆς παρὲς στο χωριὸ μας. Καὶ σὲ πῶν ἀπὸ μᾶς τοὺς νεώτερους ἀνῆλθε ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ μὴ κατῆλες ὁποιοδήποτε βοήθεια καὶ κάθε εἶδος ἐξυπηρέτησιν σ' αὐτὸν τὰ δύσκολα χρόνια. Αὐτὸς πρωτοστατοῦσε στὰ ἀξέχαστα γλέντια, στὴς ἐκδρομῆς, στὴς πολιτιστικὰς ἐκδηλώσεις, στὴς ἐκπομπῆς στὴν Τ.Β. γιὰ τὴν προβολὴ τοῦ χωριοῦ μας, στὴς βόλτες μὲ τὴ Φλορετᾶ, ποὺ τὸν χαζεύαμε τότε σὲν κατὰ τὸν ὅμοιον. Παιδικῆς ἀναμνήσεως μὲ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΒΙΤΣΑ: Ο Στέφανος και η Χάιδω Βαταβάλη έγιναν γονείς χαριτωμένου αγοριού.

Τους ευχόμαστε να τους ζήσει.

— Ο Γιώργος και η Αντιγόνη Τόλη έγιναν γονείς χαριτωμένου αγοριού.

Τους ευχόμαστε να τους ζήσει.

Εκπολιτιστικός Σύλλογος Βίτσας

ΣΚΑΜΝΕΛΙ: Η Αλεξάνδρα και ο Τηλέμαχος Τσουμάνης έγιναν γονείς χαριτωμένου αγοριού.

Να τους ζήσει. Ε.Γ.

ΚΟΥΚΟΥΛΙ: Οι κ.κ. Χριστόδουλος Πετρινός και η Νινέττα Πετρινού (Γραμματέας στην Κοινότητά μας) απέκτησαν το πρώτο τους κοριτσάκι.

Να τους ζήσεις.

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ: Ο χωριανός μας Θωμάς Δημ. Βούρβος, Γυμναστής και η παπαδοπούλα από τη Λεσνίτσα Μαρία Κασαβάτη αρραβωνιάστηκαν. Στο ταιριαστό ζευγάρι εύχομαι καλά στέφανα και στους δικούς τους τα θερμά μου συγχαρητήρια Ε.Γ.

ΒΙΤΣΑ: Ο Βιτσινός Τηλέμαχος Χαρίσης αρραβωνιάστηκε με την Αθηνά Κατρή. Τους ευχόμαστε καλά στέφανα.

Εκπολιτιστικός Σύλλογος Βίτσας

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ: Η Αγγελική Σ. Θεμελή και ο Ιωάννης Α. Ανδόνης, δάσκαλος αρραβωνιάστηκαν.

Στο ταιριαστό ζευγάρι εύχομαι καλά στέφανα.

Ματθαίος Οικονομίδης

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ: Ο συγχωριανός μας Γεώργιος Δ. Δριγκόπουλος δικηγόρος αρραβωνιάστηκε με την Παπαδιώτη.

Ευχόμαστε καλά στέφανα.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Κ. Πεδινών

ΚΟΥΚΟΥΛΙ: Η Μιράντα Αλ. Ζάγκα και ο Παναγιώτης Καζούκας έδωσαν αμοibaία υπόσχεση γάμου.

Θερμά συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας

ΓΑΜΟΙ

ΒΙΤΣΑ: Στο Θανάση Δ. Βασδέκη και στην εκλεκτή της καρδιάς του

Σούλα Α. Μυριδάκη που παντρεύτηκαν στην Αθήνα ευχόμαστε κάθε ευτυχία.

Εκπολιτιστικός Σύλλογος Βίτσας

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ: Παντρεύτηκαν στην Αθήνα οι συγχωριανές μας Χαρούλα Κ. Καρούζη με το Νίκο Γιαννόπουλο.

Να ζήσουν με κάθε ευτυχία.

Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου

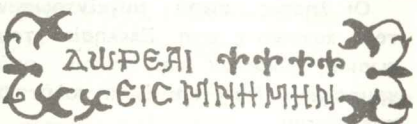
ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ: Παντρεύτηκαν στην Αθήνα η Αλεξάνδρα Θ. Οικονομίδη και ο Γεώργιος Φ. Μπένας.

Τους ευχόμεθα να ζήσουν ευτυχισμένα.

Οικογένεια: Ματθαίου Οικονομίδη

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ: Πέθανε σε ηλικία 72 ετών ο Ασπαραγγελιώτης Γούλας Δάλλας και κηδεύτηκε στα Γιάννινα. Στη γαλήνη του Παραδείσου όπου ταξίδεψε τον συνοδεύει η εκτίμηση των γνωστών του γιατί ήταν ήμερος, τίμιος και άριστος οικογενειάρχης. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του.

• Για ενίσχυση των σκοπών της εφημερίδας:

• Στη μνήμη της αγαπημένης τους μητέρας **ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ** τα κορίτσια της Ανθούλα, Πιπίτσα και Ευγενούλα προσφέρουν **ΤΕΣΣΕΡΕΣ** χιλιάδες.

• Η κ. **ΟΥΡΑΝΙΑ Γ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ** προσέφερε στη μνήμη του αξέχαστου συζύγου της **ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ** από το Σκαμνέλι δρχ. **ΔΥΟ ΧΙΛΙΑΔΕΣ**.

• Η κ. **ΟΥΡΑΝΙΑ ΒΑΣΔΕΚΗ** προσφέρει 1.000 δραχμές στη μνήμη του Πατρός της **ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΑΡΩΚΑ**.

• Η κ. **ΜΑΡΙΚΑ ΖΟΡΔΟΥΜΗ - ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ** προσφέρει 1.000 δραχμές στη μνήμη της μητέρας της **ΑΥΡΗΛΙΑΣ**.

• Η Σ.Ε. τους ευχαριστεί.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ: Οι κ.κ. Αλέκος και Νίκος Γ. ΚΟΥΡΤΙΟΣ και όχι ΚΟΥΡΙΟΣ προσέφεραν 3.000 στη μνήμη της μητέρας τους Ελπίνικης.

ΒΙΤΣΑ: Πέθανε και κηδεύτηκε στη Βίτσα ο Κων)νος Βαταβάλης.

Τη γυναίκα του, τα παιδιά του και τα εγγόνια του συλλυπούμεθα βαθύτατα.

Οικ.: Γιάννη Παπαχρήστου

Σε ηλικία 81 ετών πέθανε και τάφηκε στο χωριό του, τη Βίτσα, ο Κων)νος Βαταβάλης.

Τη σύζυγό του, τα παιδιά του και τα εγγόνια του συλλυπούμεθα βαθύτατα.

Εκπολιτιστικός Σύλλογος Βίτσας

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ: Πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στο χωριό μας η Αικατερίνη Παπαβασιλείου. Πάλεψε σκληρά στη ζωή και με την τιμιότητα την καλοσύνη και την εργατικότητα της μεγάλωσε πάντρεψε τρεις κόρες κι ένα γιό. Χόρηκε εγγόνια και δισέγγονα. Ας είναι ελαφρό το χόμα της λεπτοκαρυάς που την σκεπάζει.

Στους δ'κοούς της θερμά συλλυπητήρια.

Φ.Γ.

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ: Το Δ.Σ. του Ε. Μ. Συλλόγου Κάτω Πεδινών συμμετέχοντας στο βαρύ πένθος της οικογένειας Ευσταθίας Δημ. Ζαμπακίδη εκφράζει στο σύζυγό της, τα παιδιά της και τους συγγενείς της τα ειλικρινή συλλυπητήρια.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ: Πέθανε στα Βίλλια Αττικής και κηδεύτηκε στο χωριό μας, η συγχωριανή μας Ευτέρπη Ζ. Καρούζη.

Στους δικούς της θερμά συλλυπητήρια.

Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ: Πέθανε στα Γιάννινα η συγχωριανή μας Ευσταθία Κωνσταντή Ζαμπακίδη.

Στα αδελφία της και σε όλους τους δικούς της θερμά συλλυπητήρια.

Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου

ΗΛΙΟΧΩΡΙ: Πέθανε στα Γιάννινα στις 11 Φεβρουαρίου ο Βασίλειος Φίλης σε ηλικία 88 χρόνων. Η κηδεία του έγινε στο Ηλιοχώρι παρουσία όλων των συγγενών και χωριανών του.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

ΒΙΤΣΑ: Ευχαριστούμε θερμά όσους μας συμπαράσθηκαν στον πόνο μας για τον θάνατο του προσφίλους μας συζύγου και πατέρα Κων)νου Χρ. Βαταβάλη. Η σύζυγός του τα παιδιά του.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά όσους συμπαράσθηκαν στη σκληρή απώλεια της πολυαγαπημένης μας συζύγου, μητέρας και αδελφής Ελένης Νικ. Βλάχου.

Ο σύζυγος Νικόλαος, το παιδί της Χριστόδουλος, η αδελφή της Ερίφύλη.

3.000 Δραχμές

Γεωργίου - Φίλη Ανδρομάχη

2.000 Δραχμές

Βαβέκης Γ. Χρήστος

Γκαράνης Γ. Νικόλαος

Γκζίκη - Σκούζου Αγγελική

Δόνος Γ Ανδρέας

Ζούμπου Σωτ. Αγγελική

Παπα'Ιωαννίδης Ηλίας

Πασπαλιάρης Φάνης

Πίππας Στέλιος

Στεφάνου Μάνθ. Καλλιρρόη

1.500 Δραχμές

Αλεξίδης Δημήτριος

Βαρώνας Μ. Χρήστος

Γαλανόπουλος Γεώργιος

Γιαννακού Όλγα

Ερμανουήλ Ευάγγελος

Κοντοδήμος Κ. Δημήτριος

Πρίτσος Ι. Ευάγγελος

Σκλαβενίτου Δ. Αντιγόνη

Σκλάβη Ευνομία

Χατζόπουλος Μιλτιάδης

1.000 Δραχμές

Βελλιόπουλος Κ. Αλέκος

Βλάχου Αθ. Ασπασία

Γιαννακού - Κίτσου Μελομένη

Γκέκης Δημήτριος

Γκονιδάρης Κων. Απόστολος

Δαλκαβούκη Β. Φιλομήλα

Δάνου Ανδρομάχη

Δασκαλόπουλος Ιωάν. Βασ.

Δούβλης Βασ. Γεώργιος

Ζερβοπούλου Αριστία

Ζήσης Κ. Ιωάννης

Καναβέλης Αθανάσιος

Κανίκη - Καλογήσου Φλομήλα

Καραγιάννης Αλ. Ηλίας

Καραδήμα - Βάη Πανωραία

Κατσαδήμας Σ. Ιωάννης

Καψάλης Αλ. Γρηγόρης

Κολιός Αναστ. Απόστολος

Κοντονάσιος Σπ. Θεόφιλος

Κουνάβου Μιλτ. Γαλήνη

Κρουστάλλη - Βλάχου Άννα

Λιάπη Αρ. Βαρβάρα

Λώλης Σ. Ιωάννης

Μέμος Γεώργιος

Μπέτας Ιωαν. Θεόδωρος

Μπότσου - Σαχρόνη Χρυσ.

Παγούνη Μιχ. Λευκοθέα

Παντελής Θεόδωρος

Πανταζής Δημ. Κων)νος

Παπακώστας Νικ. Παύλος

Παπανικολάου Δ. Δρόσος

Πέτροβιτς Ασπασία

Οικονόμου Βλάσης

Ρα'ϊσης Πέτρος

Ράπτη - Μιχαήλ Νίκη

Ράπτης Γ. Άρης

Σκαμνέλος Β. Ανδρέας

Στεφανίδου - Πατρή Όλγα

Στεφοπούλου Βασ. Καλλιόπη

Τισσανάκης Χρ. Κων)νος

Τόλη Μαρίνα

Τσίρος Ιωαν. Ξενοφών

Φερούκα Άρτεμις